

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS – TUESDAY, SPALIO – OCTOBER 20, 2009 • Vol. C Nr. 200

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-19-09

Čikaga, spalio 19 d. („Draugo“ info) – Š. m. spalio 17 d. Willowbrook pokylių salėje vyko „Draugo“ 100 metų jubiliejui skirtas pokylis. Jame garbės svečio teisėmis dalyvavo prof. Vytautas Landsbergis – antrą kartą atkurtos nepriklausomos Lietuvos Respublikos pirmas vadovas, Sąjūdžio pirmininkas, politikas, visuomenės veikėjas, meno, muzikos ir kultūros istorikas, šiuo metu Europos Parlamente atstovaujantis Lietuvai, taip pat Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV ir Meksikai Audrius Brūzga, gausus būrys dienraščio skaitytojų, bendradarbių ir daug kitų garbingų svečių. Meninę programą paruošė jaunas Amerikos lietuvis, muzikas, kompozitorius čikagiškis Kęstutis Daugirdas su grupe. Žinoma, netrūko ir sveikinimų – juk sukaktis išties neeilinė!

Jono Kuprio nuotraukoje – prof. V. Landsbergis ir JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkė Birutė Bublienė (viduryje) su pokilyje dalyvavusiu jaunuimu.

PERIODICALS

D. Grybauskaitės prezidentavimo šimtadienis: pastabos ir pasitikėjimas

Vilnius, spalio 19 d. (DELFI, ELTA) – Šiandien prezidentė Dalia Grybauskaitė mini sukaktį – 100 dienų darbo šiose pareigose. Pirmieji valstybės vadovės veiklos žingsniai vertinami negailint pagyrų, tačiau neužmirštant ir kritikos.

Prieš šimtą dienų pareigas eiti pradėjusi prezidentė D. Grybauskaitė apie save, pasirinktą darbo stilių ir kryptį politikams, visuomenės veikėjams ir politologams sudarė neviena-

reikšmišką išpūdį, rašo „Lietuvos žinios“. Vieni džiaugiasi, kad krašto vadovė nepriklausoma, aktyvi, pragmatiška ir esą laikosi prieš rinkimus duotų pažadų. Kitiems kliūva neva pernelyg kietas ir nelankstus D. Grybauskaitės charakteris.

Visuomenės veikėjas Darius Kuolys dienraščiui teigė neišvydęs lauktų reikšmingesnių žingsnių ir darbų. Jis pabrėžė, kad už D. Grybauskaitę balsavę žmonės su ja siejo pertvarkų

valstybės viešajame gyvenime vilti. D. Kuolio nuomone, prezidentės laikysena šiuo klausimu kartais atrodo racionaliai ir kelia pagarbą, o kartais priešingai – pasėja abejonių.

„Prezidentė dar nepateikė programos, prie kurios galėtų prisidėti už ją balsavusi visuomenė. Neaišku, kokia Lietuvą po savęs ji nori palikti, su kieno pagalba sieks ją kurti. Gal šimto dienų tiesiog per mažai?“ – svarstė D. Kuolys.

Tuo tarpu politologas Raimundas Lopata teigia iš esmės prezidentės veiklą vertinąs gerai. Jo nuomone, prezidentė yra gana valdinga.

„Vertinant dabartinę mūsų krašto padėtį ir žmonių lūkesčius, atrodytų, kad tai teigiamas broožas. Kita vertus, kieta laikysena kartais balansuoja ties mandagumo riba. Gyvename demokratinėje visuomenėje ir tam tikrus savo sprendimus prezidentė

Nukelta į 6 psl.

Lietuva aktyviau dalyvaus kuriant transporto politiką

Pirmojo Azijos-ES (ASEM) transporto ministrų susitikimo dalyviai su prezidentė D. Grybauskaite.

Vilnius, spalio 19 d. (President.lt) – „Efektyvus ir išplėtotas susisiekimas skatina ne tik žmonių judėjimą, bet ir idėjų sklaidą bei visų valstybių piliečių tarpusavio supratimą ir susikalbėjimą. Transportas

padeda įveikti tarpvalstybinius skirtumus“, – pabrėžė Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė savo kalboje pradedant Azijos ir Europos Sąjungos (ASEM) transporto ministrų susitikimą. Pasveikinusi

susitikimo dalyvius, prezidentė D. Grybauskaitė pastebėjo, kad pradedamas naujas ASEM veiklos etapas įgyvendinant dar 2007 m. pateiktą Lietuvos siūlymą – sukviesti Europos ir Azijos žymiausius transporto atstovus. Iki šiol ASEM suburdavo užsienio reikalų, ekonomikos, finansų, kultūros ministrus ir žinovus. Lietuva ir Kinija yra šio susitikimo šeimininkės.

Pasak Valstybės vadovės, užsienio politikos atžvilgiu efektyvūs tarptautiniai transporto koridoriai užtikrina kaimyninių ir tolimesnių valstybių glaudesnę bendradarbiavimą, o susisiekimas apskritai yra ekonomikos variklis, skatinantis sveiką konkurenciją ir užtikrinantis tolygesnę regioninę ir net pasaulinę plėtrą.

„Todėl šis susitikimas mums labai svarbus, nes Lietuva siekia aktyviai dalyvauti pasaulinės ir regioninės transporto politikos kūrime, stiprinti Lietuvos, kaip tranzitinės valstybės, įvaizdį, pritraukti krovinių srautus iš Europos ir Azijos, o svarbiausia – užtikrinti mūsų piliečių judėjimą“, – kalbėjo D. Grybauskaitė.

Šiame numeryje:

- Sveikata. Baltmė (p. 2)
- Prezidentės šimtadienio aplinkybės (p. 3)
- Lietuvos ir išeivijos Šaulių sąjungos garbingos sukaktys (p. 4)
- Laiškai, nuomonės (p. 5)
- Paminėtos K. Doneičio muziejaus 30-osios metinės (p. 8-9)
- Šventadienis (p. 8)
- Atsiminimai (105) (p. 9)
- Papildytas Greimo archyvas Lietuvoje (p. 11)

Valiutų santykis

1 USD – 2.32 LT
1 EUR – 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

PREZIDENTĖS ŠIMTADIENIO APLINKYBĖS

VLADIMIRAS LAUČIUS

Valstybės vadovo vaidmuo priklausau ir nuo vadovo, ir nuo valstybės. Per antrą Valdo Adamkaus kadenciją daug kam atrodė, kad valstybei trūksta vadovo. Prezidentės pareigas pradėjus eiti Daliai Grybauskaitėi, ima atrodyti, kad kaip tik vadovui trūksta valstybės.

Tai, kur gyvename, į valstybę panašu tik iš pirmo žvilgsnio. Iš formalių privalomų atributų. Yra teritorija, yra valdymo įstaigos, yra sienos, tarp kurių vis dar pasitaiko neišmirusių ir neemigravusių piliečių. Kai kurie jų net balsuoja per rinkimus. Šį iš pirmo žvilgsnio gal ir įtikinamą vaizdelį giliau pakapsčius, ima gožti kita tikrovė.

Normalioje valstybėje geras politikas yra suvokiamas kaip valstybininkas. Lietuvoje – kas tik nori, bet ne valstybininkas. Žavimasi kitais herojais: technokrato, ūkininko, šeimininko, buhalterio, net terapeuto ir aktorius. Valstybininko gebėjimai kone užmiršti ir tarsi nereikalingi: lemia vadybos, vaidybos ir vaidijimosi įgūdžiai. „3V“, kaip sakytų Andrius Kubilius.

Normali valstybė gyvena politinį gyvenimą. Politinis gyvenimo būdas pirmiausia reikalauja ugdyti politinės minties ir politinio žodžio kultūrą. Lietuvoje tos kultūros beveik nėra. Vyrauja bulviakasio „filosofija“, kai sakoma, jog „svarbu darbai, o ne žodžiai“. Toks mąstymas tinka artui ir namų šeimininkei. Jis tinka namų ūkiui, bet ne politikos mąstymui. Jis ateina iš *res privata*, o ne iš *res publica* mąstymo perspektyvos.

Politinį, o ne privatų grupinių interesų gyvenimą gyvenančioje valstybėje svarbiausias politikos tikslas ir kriterijus yra teisingumas. Posovietinė Lietuva ne tik netapo socialinio teisingumo valstybe – ji net nebandė ja tapti. Kaip sako Darbo ir socialinių tyrimų instituto direktorius Boguslavas Gruževskis, „per 20 nepriklausomybės metų mes nuėjome priešingą kryptimi“.

Socialinės apsaugos sistema – be sisteminio ir strateginio mąstymo, be perspektyvos ir socialinės politikos nuoseklumo. Kitaip tariant, bala, į kurią grimztama tai socialdemokratiškai, tai konservatoriškai, tai vėl socialdemokratiškai, tai vėl konservatoriškai. Tęstinumas ir nuoseklumas tik tas, kad grimztama.

Viešojo sektoriaus reikalai – ir sveikatos apsaugos, ir teisėsaugos, ir švietimo – yra tokie apleisti, kad persasi viena išvada: valstybė nesusitvarko. Jei valstybė nesusitvarko ten, kur jos pareiga yra tvarkytis ir kurti gerovę, tai apie kokį teisingumą mes kalbame? Kokio teisingumo sulaukė tie, kurie 20 metų mokėjo mokesčius nepriklausomai Lietuvai? Medicinos be normalaus draudiminio gydymo, bet su įteisintais kyšiais? Valstybės tarnybos, teismų ir aukštojo mokslo – su neįteisintais?

Raimondas Kuodis sako, kad mūsų valstybės problemų priežastys – korupcija ir bukumas. Žmonės moka mokesčius tam, kad šias dvi problemas valstybė veiksmingai spręstų. Kai spręsti dvidešimt metų nesiseka, tenka pagrįstai abejoti sis-

temos teisingumu, o kai abejojama sistemos teisingumu, kyla natūralus klausimas: kur valstybė? Kam vadovauja valstybės vadovai ir kam atstovauja tautos atstovai?

Teisingumas aprėpia ne tik gėrybių paskirstymo tvarką bei principus, kurie Lietuvoje kaip buvo, taip ir liko su teisingumu nelabai susiję. Jis aprėpia ir tas sritis, kurių apgailėtina būklė pavaidzdiai atskleidė Drausios Kedžio šeimos tragedija. Kokį teisingumą ir teisėtumą saugo mūsų teisėsauga – tikrą ar butaforinį? Kokia teisingumo nuostata, esant šitokiai teisėsaugai, bręsta mūsų visuomenės kolektyvinėje pašamonėje? Ir kuo šios dvi iš esmės šešėlinės teisingumo nuostatos gresia mūsų valstybei?

Pasaulio ekonominės krizės ir vyriausybės ekonominės politikos sąlygomis prie šešėlinio „teisingumo“ prisideda dar ir šešėlinė ekonomika. Kur tik valstybė atsakinga už skaidrumą ir teisingumą, matome vien besiplečiančius šešėlius. Ir tik vienoje srityje (lietuviškos „politikos“ ironija!), kur normali valstybė galėtų turėti šešėlinį reiškinį, mes jo kaip tik ir neturime: šešėlinės vyriausybės Lietuvoje nėra. Ji tiesiog bijo būti.

Štai tokiomis aplinkybėmis sulaukiame prezidentės šimtadienio. Ir per rinkimų kampaniją, ir per daugiau kaip tris prezidentavimo mėnesius D. Grybauskaitė pasirodė kaip ryški vadovė neryškiai valstybei. Tai nereiškia, kad prezidentė „gera“, o valstybė „bloga“. Tiesiog šiandien niekas neabejoja, kad prezidentūros galva yra prezidentė, o ne atvirkiščiai. Savo ruožtu visos valstybės mastu galvos – to, ko Arvydas Šliogeris pasigenda kaip politinės klasės – net nematyti.

Vienu atžvilgiu D. Grybauskaitės prezidentavimo stilius ypač atitinka rinkėjų lūkesčius. Juk apie niekaip neišsprendžiamas įsisenėjusias šalies problemas dažnai sakoma: „Trūksta politinės valios“. Rinkėjai nori politinės valios. D. Grybauskaitė jiems ją rodo. Populiarumo kreivė nesmunka.

Tačiau valstybėje dar didesnė bėda nei politinės valios stoka yra politinės išminties deficitas. Kas iš to, kad Seimas turi politinės valios, jei jis ta savo valia priiminės neišmintingus įstatymus? Kas iš to, kad vyriausybė, nustatinėdama tai vienokius mokesčius, tai kitokius, kaskart tai darys valingai? Valia neturėtų reikštis pirmiau smegenų. Kai painiojama eilės tvarka, sprendimai priimami anksčiau, nei subrandinamos protingos idėjos.

Ar sugebės D. Grybauskaitė, būdama valstybės vadovė, atkurti normalią politinę idėjų ir veiksmo seką bei sąveiką? Tai tikrai ne šimto dienų užduotis, ir išvadas šia tema daryti ankstoka. Vis dėlto klausimas, kuris pamažu jau ima rusenti, skambėtų labai paprastai: kokios yra esminės prezidentūros idėjos? Kaip atrodo prezidentūros siūlomas teisingesnės ir protingesnės Lietuvos projektas? Kuriais politiniais principais ir pažiūromis jis bus grindžiamas? Kol kas į šiuos klausimus neatsakoma. Ar dėl laiko stokos, ar dėl nesugebėjimo atsakyti?

Skaitytojų laiškų srautas maždaug toks pat

ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

Atidūs skaitytojai gal prisimins daugiau nei prieš metus šioje skiltyje pasirodžiusį rašinį, kuriame buvo skelbiami skaitytojų laiškų „karalius“ ir „karalienė“ (2008 m. rugpjūčio 21 d.). Jame buvo apibendrinti per beveik penkis mėnesius dienraštyje išspausdinti skaitytojų laiškai. Viso buvo išspausdinta 111 laiškų, taigi, vidutiniškai po 22 kas mėnesį. Ką tik pabaigiau skaičiuoti skaitytojų laiškus pasirodžiusius „Drauge“ per aštuonis mėnesius. Per tą laiką buvo išspausdinti 169 laiškai. Tą skaičių padalinus iš aštuonių, gauname 21 laišką kas mėnesį. Taigi, skaitytojų laiškų srautas yra maždaug toks pat, kaip ir pernai metų.

Šių metų skaitytojų laiškų duomenų bazė apima laiką nuo 2009 m. sausio 3 d. iki 2009 m. rugsėjo 12 d. Per tą laiką 64 asmenys parašė po vieną laišką, 26 asmenys atsiuntė po du laiškus, keturi asmenys – po tris laiškus, vienas asmuo – keturis laiškus, du asmenys – po penkis, du asmenys – po aštuonis ir vienas asmuo – vienuolika laiškų. Negaištant laiko, galima skelbti dažniausiai rašiusių pavardes. Vyrų kategorijoje, kaip ir pernai metais, daugiausia laiškų buvo susilaukta iš Antano Pauzuolio (Illinois) – 11 laiškų. Pernai per trumpesnę laiką iš jo buvo gauta dvylika laiškų. Po aštuonis laiškus gauta iš Donato Janutos (California) ir Algio Virvyčio (Massachusetts). Kitas laiškų gausumu pasižymėjo Vytautas Matulionis (Ohio) – penki laiškai.

Motelių kategorijoje laiškų dažnumas buvo mažesnis. Daugiausia laiškų – penkerių – susilaukta iš Stasės Semėnienės (Wisconsin). Po tris gauta iš Kazimieros Kubilienės (Indiana) ir Rožės Ražauskienės (Michigan). Įdomu, kad ne tik vyrų, bet ir moterų kategorijoje pirmoje vietoje išsilaukė ta pati rašytoja – S. Semėnienė. Pernai metų duomenyse ji per penkis mėnesius buvo parašiusi septynis laiškus.

Kiti galimi apibendrinimai būtų tokie. Viso laiškus rašė lygiai šimtas asmenų. Tad vidutiniškai kiekvienam teko po 1,7 laiško. Kaip ir pernai, šįmet vyrai buvo gausesni ir sudarė 59 proc. visų laiškų autorių. Kaip jau minėjau, dažniausiai rašiusieji yra pasklidę nuo rytų iki vakarų – nuo Massachusetts iki California. Tačiau didžiausias rašiusių susitelkimas yra JAV vidurio vakaruose, apimančiuose Illinois ir Michigan valstijas. Vien iš Illinois susilaukta 46 laiškų. Kiti septyni autoriai yra iš Michigan valstijos. Trečioje vietoje matome California (su šešių skaitytojų laiškais), Massachusetts (4), Virginia (4), New York (4), Florida (4), Ohio (3), Pennsylvania (2). Po vieną rašytoją gauta iš Indiana, Hawaii, Connecticut, Washington, Delaware, Arizona, New Jersey, Maryland valstijų. Dviejų gyvenamoji valstija nežinoma, bet abu buvo iš JAV. Devyni skaitytojai, rašę laiškus, gyvena už JAV ribų. Keturi yra iš Kanados, trys iš Lietuvos, po vieną iš Australijos ir Vokietijos. Visus sudėjus turėtų būti lygiai šimtas.

Būtų įdomu šiek tiek daugiau apie šiuos bendradarbius sužinoti. Užmetęs akį matau, kad bent pusė jų man yra daugiau ar mažiau pažįstami ar bent žinomi iš lietuviškos veiklos. O kas ta kita pusė? Gal jaunesni, gal naujesni „Draugo“ skaitytojai? Gal su manąja karta „Draugas“ nenustal buvęs kasdieniniu draugu?

Grįžtamasis skaitytojų ryšys yra labai svarbus. Skaitytojų laiškai yra vienas iš tokių ryšių. Miela kartas nuo karto išgirsti, kad vienas iš populiariausių „Draugo“ skyrelių yra skaitytojų laiškai. Žmonės rašo iš širdies, dažniausiai – trumpai ir dalykiškai. Aišku, pasitaiko ir pašiepančių ar neigiamų pasisakymų. Tokias nuomones gal ir sunkiau atvirai priimti ar su jomis sutikti, bet vis tiek reikia gerbti kito nuomonę. Nėra namų be dūmų. Į skaitytojų laiškus reikėtų žiūrėti teigiamai, nes jie yra dalis to grįžtamojo ryšio. Laiškai turėtų būti paskata kitiems skaitytojams priprogos patiems parašyti. Tikrai nereiktų savęs atkalbinėti, kad neturima nieko ypatingo pasakyti ar kad kitiems bus neįdomu.

Savo rankose turiu Michigan State University dienraščio „The State News“ skiltį, kurioje prisistato nuomonių puslapio redaktorius ir kviečia skaitytojus, daugiausiai studentus, dažniau bendradarbiauti, išreikšti savo nuomonę jiems rūpimais klausimais. Jo nuomone, tai galėtų būti pats įdomiausias laikraščio puslapis.

Jo pastabos bei kvietimas lygiai tiek pat tinka ir „Draugo“ skaitytojams. Įvairiomis progomis ir įvairiuose lietuvių telkiniuose tenka bendrauti su kitais lietuviais. Neretai pokalbio temos nukrypsta ir į lietuvišką spaudą bei jos realijas. Tenka išgirsti įvairių, kartais teigiamų, kartais neigiamų nuomonių ir įžvalgų. Tokiais atvejais, kiek įmanomas juos visus skatinu savo mintimis pasidalyti plačiau, parašant laišką redakcijoms. Negaliu pasigirti, kad į mano pastangas būtų reaguojama. Kartais net kyla įtarimas, kad mieli pašnekovai lyg ir jaučiasi savo dalį atlikę, savo mintimis pasidalinę su jiems pažįstamu spaudos bendradarbiu – manimi.

Gaunu savo „normą“ laiškų ir el. paštu. Tuose laiškuose labai dažnai yra įdomių pastabų, kūrybingų siūlymų, kurie turėtų būti plačiau paskleisti. Pasiūlius vieną ar kitą mintį plačiau spaudoje aptarti, dažnai išgirstu atsikalbinėjimą, kad nenori kelti kontroversijų ar pradėti kokius viešus svarstymus, galinčius atvesti prie nuomonių įvairybės ir jausmų įkaitinimo.

Su dėkingumu miniu uoliuosius skaitytojus, prisiruošusius savo nuomonę, pastabas, pasiūlymus ar kritiką atvirai išsakyti ir su kitais pasidalinti. Jūs esate tarsi tos darbščiosios bitutės, iš lietuviškų laukų surenkančios nektarą ir pristatančios į visus gaivinanti nuomonių avilį, esanti po „Draugo“ stogu.

Lietuvos ir išeivijos Šaulių sąjungos garbingos sukaktys

Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinės šaulys Klemensas Stravinskas, apdovanojamas už paramą „Trimitui“. Iš kairės: LR gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas, K. Stravinskas ir Lituaniškos tyrimo ir studijų centro direktorius Jonas Račkauskas.

Vlado Putvio minėjimas. 2005 m. kovo 8 d.

2007 m. lietuviškose Šv. Kazimiero kapinėse per Atminties dieną.

Čikagos šaulės po Atminimo dienos minėjimo. Nuotraukos iš asmeninio autorės albumo.

ZITA BAGDŽIUVIENĖ Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės valdybos narė

Šiame Lietuvos Šaulių sąjungos švenčia 90-ties, o išeivijos šauliai – 55-erių metų jubiliejų. Kaip atsirado Lietuvos šaulių sąjunga? Galima sakyti, gyvenimui verčiant.

Pirmieji nepriklausomos Lietuvos metai buvo sunkūs: sudėtinga politinė padėtis, šalies viduje suirutė, nes reikėjo gintis nuo svetimšalių užpuolikų – vokiečių, rusų, lenkų, girios buvo pilnos plėšikų.

1918 m. rudenį vokiečiai buvo nugalėti, bet Lietuvos Vyriausybė dar nebuvo pajėgi priversti juos išeiti, nebuvo policijos, kariuomenės, kurios tuo metu tik kūrėsi. Lietuvos gyventojai patys pradėjo burtis į būrelius ir ginti savo turtą ir gyvybę.

1919 m. bolševikams artėjant prie Kauno, šiame mieste suorganizuojamas partizanų būrys. Jo pagrindinis vadovas Matas Šalčius birželio 27 d. sušaukė Kauno valstybės tarnautojų susirinkimą, pasikviesdamas ir kitų to meto Lietuvos įžymių žmonių, tarp jų Vladą Putvinskį-Putvį, kuris jau turėjo patyrimo buriant gyventojus gynybai bei turėjo sumanymą sukurti savisaugos būrius, panašius į tuometinės Šveicarijos, jau buvo numatęs net ir įstatus.

Susirinkimo metu buvo nutarta įkurti apsaugai vyriausybių organizaciją, kuriai, M. Šalčiui pasiūlius, buvo suteiktas vardas „Šauliai“. Tad 1919 m. birželio 27 d. laikoma Lietuvos Šaulių sąjungos įkūrimo data.

Vėliau, rugpjūčio 20 d., įvyksta Sąjungos steigiamasis susirinkimas, jo metu pirmininku išrenkamas Vladas Putvinskis, o M. Šalčius – valdybos nariu. Šie du žmonės kartu su daugeliu to meto Lietuvos šviesuolių A. Vienuoliu-Žukausku, F. Kirša, A. Klimu, B. Sruoga, T. Ivanausku ir kt. kūrė šaulių organizacijai pagrindus, įstatus, skelbė apie ją platesnei visuomenei, skleidė sumanymą į provinciją, kur vietos inteligentai kūrė šaulių grupes. Lietuvos Šaulių sąjungos steigėjai buvo intelektualai lietuviai, tik vėliau jos kariniais instruktoriais tapo karininkai.

Savo veiklą šauliai pradėjo gindami trapią Lietuvos laisvę, vėliau jų veikla praplėtė: tapo svarbūs tautos kultūrinis ugdymas, fizinis lavinimas, ugniagesyba, moterų veikla.

Jau 1939 m. Lietuvos Šaulių sąjungoje buvo apie 65,000 narių – profesorių, studentų, mokytojų, gydytojų, moksleivių, ūkininkų, dvasininkų. Sąjungos gretose buvo tokie įžymūs vyriausybės veikėjai: Antanas Smetona, Mykolas Šleževičius, prelatas Mykolas Krupavičius, prof. Mykolas Biržiška, Juozas Tumas Vaižgantas ir kt.

...

Sovietų okupacija naikino Šaulių sąjungą, bet neįstengė sunaikinti tautos patriotizmo dvasios. 1989 m. Šaulių sąjunga išlikusių senųjų šaulių ir išeivijos šaulių palaikymo dėka atgimė Lietuvoje ir toliau tęsia savo veiklą, yra parama valstybei ir kariuomenei.

Išeivijos Šaulių sąjunga atsikūrė dar anksčiau. Lietuvoje dar buvo gūdūs sovietiniai metai, o Toronto, Čikagos, net tolimosios Australijos miestuose jau žygiavo Lietuvos šau-

liai, nešdami savo šaulių ir Lietuvos vėliavas.

Po Antrojo pasaulinio karo dalis lietuvių tautos išsisklaidė po Vakarų pasaulio valstybes. Daugeliui lietuvių buvo svarbus tautinio išlikimo klausimas, gal todėl taip entuziastingai Šaulių sąjunga atsikūrė išeivijoje.

Pirmasis šaulių vienetas atsikūrė Toronto mieste, Kanadoje, o Čikagoje, JAV, pirmuoju šaulių vienetu tapo Vytauto Didžiojo šaulių kuopa, vėliau tapusi rinktine, šiais metais švenčianti savo 55 metų sukaktį.

Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinės pirm. Juozas Bagdžius.

Kuopos steigėjai buvo Vaidievičius A. Mantautas, plk. M. Kalmantas ir A. Valatkaitis. Šie žmonės savo veikla sugebėjo per trumpą laiką patraukti daug buvusių šaulių ir ne šaulių. Praėjus vieneriems metams nuo įkūrimo kuopa jau turėjo 200 narių, iki 1974 m. ji išaugo iki 800 narių rinktinės, kuri gali didžiuotis savo veikla.

Esame pripratę šaulius matyti su uniformomis, su vėliavomis įvairių švenčių metu. Tai tik paradinė dalis. Per daugelį metų šauliai atliko daug įvairių darbų, šiandien jau pamirštų.

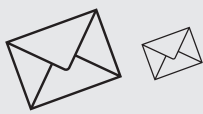
Išeivijos šauliams atsikuriant, karinė dalis buvo pašalinta, pasiliko tik tautinė veikla, kuri ypač suklestėjo Vytauto Didžiojo šaulių rinktinėje. Čia veikė meno kuopelė, vaidintojai pristatydavo vieną ar du veikalus per metus, tautinių šokių būrelis. 1977 m. susikūrė žymi Čikagos tautinių šokių grupė „Vytis“. Globojama V. Didžiojo šaulių rinktinės kuopos per 7 metus ji išaugo į vieną stipriausių lietuvių tautinių šokių grupių. Buvo susikūrę vyrų ir moterų oktetai, choras, orkestras, kuris grodavo šokiams, veikė biblioteka. Knygos, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, buvo išsiųstos į Lietuvą. Be Šaulių organizacijos narių rėmimo, rinktinė rėmė ir remia kitas lietuviškas organizacijas.

Paskelbus pirmąją pavergtųjų tautų savaitę Čikagoje lietuviams atstovavo beveik vieni šauliai, nedidelė lietuvių grupė tik jų dėka gražiai pasirodė.

Laikas nesustoja, didžioji dalis šaulių jau iškeliavo į amžinybę, keičiasi ir papročiai, pasilinksminimo būdai, organizacijų veikla. Tačiau Lietuvos šaulių pagrindinis šūkis „Nepriklausomai Lietuvai“ išlieka, išlieka ir išeivijos šaulių ateities tikslas – išlikti lietuviams ir palaikyti Lietuvos šaulius.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais:
redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

ATSAKYMAS DR. ŠLIŪPUI

Perskaičiau Jūsų laišką „Drauge“ „Ar Lietuvos valdžiai rūpi mokyklos?“ („Draugas“, spalio 2 d. 2009 m.) ir man iškilo keletas klausimų bei pastabų.

Gal nepilnai tą klausimą savo laiške keliate? Pati nesu pedagogė, pagal specialybę esu bibliotekininkė, turinti daugiau nei 25 metų darbo patirties JAV universitetinėse bibliotekose, šiek tiek esu asmeniškai bendravusi su Lietuvos profesoriais, pedagogais ir bibliotekininkais. Vienu laiku (per „Mercy Lift“ siuntas) siūsdavau nemažai medicininės literatūros, ypač žinytų, Lietuvos nacionalinei medicinai bibliotekai. Dabar dar kartais pasiunčiu knygų Lietuvii iš-eivijos institutui Kaune prie Vytauto Didžiojo universiteto, pirma pasiteiravusi, ar mano siūlomoms knygoms jiems reikalingos. Siūsdama knygas negaunu iš jų paramos už persiuntimą.

Man neaiškūs kai kurie dalykai, kurie ir Jūsų laiške nėra paminėti. Laišką parašėte Lietuvos Respublikos ambasadoriams ir ministrams. Atrodo, kad teiraujatės dėl knygų persiuntimo išlaidų padengimo, bet ar sužinojote, ar tos Jūsų siūlomoms knygos bei vadovėliai kur nors yra Lietuvoje pageidaujami? Ar jie tinka Lietuvos mokslo sistemai? Ar pasitarėte su JAV įskūrusia organizacija A.P.P.L.E., kurių nariai turi ilgametę patirtį, dirbant su Lietuvos mokyklomis ir mokytojais – gal jų valdybos nariai būtų galėję Jus nukreipti į geresnius kontaktinius asmenis?

Savo laiške rašote: „Ypač daug yra matematikos ir griežtųjų mokslų (sciences) vadovėlių.“ Jeigu jie parašyti anglų kalba ir yra amerikiečių pedagogų paruošti, t.y. yra ne europietiški vadovėliai, ar realu manyti, kad juos norėtų ir galėtų panaudoti Lietuvos mokyklose? Ar iš viso tų vadovėlių užtektų vienokios rūšies vienam kursui ar klasei? Mokslo metų vadovėliai Lietuvoje yra jau iš anksto atrenkami, komisijų peržiūrėti ir pan.

DR. ŠLIŪPO ATSAKYMAS R. KUBILIŪTEI

Ir aš palaikau glaudžius ryšius su Lietuvos pedagogais ir Šiaulių universiteto biblioteka. Turbūt spaudoje skaitėte, kad pereitų metų gale persiunčiau 3 tonas – 205 dėžes iš aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo atrinktų knygų ir dokumentų. Šiaulių universitetas archyvui paskyrė specialias patalpas ir pilnu laiku dirbančią bibliotekininkę. Archyvo atidarymas įvyko š. m. birželio 12 d.

Palaikau ryšį su Kuršėnų mokykla ir dar prieš tai buvau jų paprašytas parūpinti jiems vadovėlių. Kadangi toji auka iš „Rotary“ buvo žymiai didesnė negu Kuršėnams reikia, kreipiausi į Šiaulių administraciją, deja, iš ten negavau jokio atsakymo.

Mano patirtis Lietuvoje (po Nepriklausomybės atkūrimo ten lankiausi 35 kartus) yra ta, kad su valdžios pareigūnais yra beviltiška susirašinėti el. būdu. Neatsako. Vienas mano geras pažįstamas amerikietis, Kalifornijos universiteto profesorius

Gal Jūsų siuntos knygos priklauso pedagogikos ir mokyimo metodologijos sričiai ir labiau tiktų kokio nors pedagoginio universiteto bibliotekai? O gal Jūs galvojate, kad tos Jūsų siūlomoms knygoms tiktų laisvalaikio ar papildomam skaitymui? Jeigu toje siuntoje yra grožinės ar vaikiškos literatūros, galvoju, kad būtų daug tinkamiau susisiekti su Šiaulių apskrities mokyklų ar viešomis bibliotekomis, kurios nėra taip pririštos prie respublikinių standartų, kalbant apie mokomus dalykus ir jiems atrinktus vadovėlius. Be to, vis skundžiamasi, kad Lietuvos bibliotekoms labai trūksta lėšų pirkti naujų knygų.

Esu knygų gerbėja. Iš profesinės patirties JAV ar bendraujant su Lietuva esu išmokusi, kad knygoms ieškant atitinkamų naujų „namų“, reikia knygų padovanojimų siūlymus kreipti į atitinkamus žmones, kurie reikalą supranta, knygas vertina ir moka jas tinkamai panaudoti. Dažnai tie žmonės nėra aukščiausių rangų biurokratai.

O dėl siuntos finansavimo, tiesą pasakius, gal Rotary organizacija labiau galėtų telkti lėšas, nes labai abejoju, ar sulauksite paramos iš Lietuvos. University of Buffalo biblioteka yra paskyrusi visą „Book Donations“ internetinę svetainę būsimiems geradariams: „The purpose of this web page is to provide donors the contact information for and description of institutions, agencies, and programs which desperately need educational materials and equipment for their students and citizens but have little or no budget...“ Radau Latvija tuose sąrašuose, bet Lietuva, matyt, neparūpino kontaktinės informacijos ir iki šiol nėra užmezgusi ryšių tokiai pagalbai. Daugiau žr. internete adresu: http://libweb.lib.buffalo.edu/dokuwiki/hslwiki/doku.php?id=book_donations

Linkiu Jums sėkmės,
Ramunė Kubiliūtė,
Evanston, IL

skundėsi, sakydamas: „Siųsti laiškus į Lietuvą yra tas pat, kaip juos siųsti į Juodąją skylę kosmose – viskas eina į vieną pusę, ir niekas negrįžta.“

Amerikoje kreipiausi į fondus ir kelias organizacijas, bet tik vienas jų atsiliepė – neturime pinigų.

Kadangi į mano prašymą atsiliepė tik vienas lietuvis su 100 dol. dovana, dabar, atrodo, reikės atsiskaidyti sumanymo siųsti tas 12 tonų mokyklinių knygų, nors jos duodamos supakuotos ir už dyka. Aš asmeniškai dabar renku ir pakuoju (jau supakavau daugiau nei 20 dėžių) įvairių vaikiškų, taip pat ir istorinių bei gerų grožinės literatūros knygų lietuvių, bet daugiausia anglų kalba, ir jas planuoju pats savo lėšomis išsiųsti prieš Kalėdas.

Štai ir rytoj einu į mūsų „Friends of Library Book Sale“. Vakar knygas apžiūrėjau, yra labai daug labai vertingų knygų. Rytoj bus jas galima pirkti po 6 dol. už pilną „shopping

bag“, maždaug apie 20 knygų kiekviename maiše.

„Rotary“ šiais metais, kaip ir visos kitos organizacijos, nebeturi pinigų. Per paskutiniuosius 3 metus iš jų kas metai gavau po 13–15 tūkst. dol. paramos Auksučių ūkio ir miškų mokomajam centrui netoli Kuršėnų. Bet šiais metais reikės metus laukti

su kitu prašymu. Tiesa, tos dovanojamos 12 tonų knygų jau ruošiamos siųsti į Pietų Afriką, taigi, pavėlavome. Kaip sako patarlė, „Ilgą iešmą drožiant, šuo kepsnį nusineša.“ Bet gal tai išeis ir ne į bloga.

Dėkingas,
Vytautas Šliūpas

Dėkojame dr. V. Šliūpui ir R. Kubiliūtei už sutikimą šį jų susirašėjimą išspausdinti „Drauge“.

OOOOO, AŠ TAU PASAKYSIU!

Šeštadienį prieš pietus atidariau duris suskambėjus skambučiui. Lauke jaunikaitis tarė:

– Ieškau darbo, girdėjau, kad randi visiems.

Paprašiau vidun. Sėdome pakalbėti.

– Pasiskolinęs pinigų atskridau uždarbiauti, padienių darbėlių kai kada gaunu. Gal turi man bet kokį darbą? Specialybės neturiu. Bandžiau treniruotis, tapti geriausiu krepšininku, nepasisekė. Tėvai sakydavo – kibk į knygas, o ne sviedinį daužyk per dienas... Nepaklausiau.

– Kur gyvenai Lietuvoje?

– Mažeikiuose (tikras žemaičių blondinas – A. V.), tėvai dirbo „Mažeikių naftoje“, gerai gyvenome prie ruso. Gavus nepriklausomybę atsiraudo netvarka, visi vogė apdirbtą naftą, net gelžkelio cisternas išvežę pinigus sau pasilikdavo. Adamkus pardavė „Mažeikius“ amerikiečiams, viskas blogėjo, tie pardavė rusams. Po to netrukus Adamkus pardavė „Mažeikius“ lenkams. Mano tėvus atleido, daug lietuvių atleido, lenkai užėmė lietuvių vietas. Jų atlyginimai keletą kartų didesni nei lietuvių, dirbančių tokį pat darbą. Lietuviai piktinosi, bet nieko nedarė, bijojo, kad neatleistų. Su rusais nebuvo nesutarimų, rusai lengvai sugyvenami. Lenkai lietuviškai nesimoko, kalba tik lenkiškai. Mažeikiuose nei vieno nerasi lenkiškai kalbančio. Ginčai, nesutarimai dažni ir piktesni, gali būti blogų dalykų, pilna lenkų prostitučių, todėl atskridau čia užsidirbti.

Paprašiau svečią prie pietų stalo. Matėsi, kad jis alkanas. Nespėjus paprašyti, svečias greit prisidėjo kupiną lėkštę maisto. Valgė rusiškai – su pirštais mėšą burnon, greit kramtydamas maistą, burnos nespėdavo uždaryti, čiauškėjo. Toks svečias nemalonu, bet nebandė mokinti. Pasiūliau darbą – žolę pievoje pjauti, medžius, krūmus apkarpyti ir t. t.

Pirmas klausimas:

– Kiek mokėsi?

– Dešimt dolerių už valandą. Ryte parsivežu, po darbo nuvešiu namo, pusryčius, pietus, vakarienę valgysi, kiek norėsi.

– Man reikia penkiolikos dolerių per valandą, – sako jaunikaitis.

– Aš visiems tiek moku, kai amerikiečius samdau, jų nemaitinu, nevežu.

– Nu, gerai, pirmadienį atvažiuok 9 valandą.

Nusteбęs sakau: – Vyruti, visame pasaulyje darbus pradeda 8 valandą, kodėl tu 9?

– Reikia išmiegoti gerai.

Man pradėjo nepatikti svečio galvosena, pasakiau: – 8 valandą pradėsi dirbti, o jei ne, darbo nebus.

– Nu, gerai, gerai, aštuntą.

Sutarėm. Davė adresą. Klausiu: – Gal norėtum dabar po pietų padirbėti?

– Ne, pirmadienį bus gerai.

Prie kavos puoduko klausiu: – Ką žinai apie trėmimus į Sibirą?

– Oooo, gerai, tuoj tau pasakysiu. Žinau, mokytojas, seni žmonės pasakojo, kad vežė, bet netrėmė, tik bajorus, buozes, kulokus, turtuolius, dvarininkus.

– Kodėl, už ką juos trėmė?

– Oooo, anie buvo liaudies priešai, visi iki vieno liaudies priešai, todėl juos reikėjo išvežti iš Lietuvos, nes jie kenkė Lietuvai, buvo liaudies išnaudotojai, jų niekas netrėmė, juos vežė.

– Ką žinai apie partizanus?

– Ooo, tuoj tau pasakysiu teisybę. Anie, jie buvo plėšikai, žmogžudžiai, naciai, juos reikėjo visus išnaikinti, vot.

Klausiu: – Kodėl taip galvoji?

– Mums mokytojas Anatolis, garsum rusų istorikas, dažnai pasakodavo.

– Kada tai girdėjai?

– Paskutinį kartą gal prieš 7 ar 8 metus, kol mokiausi. Tai tikra tiesa.

Giliai širdį sugėlė. Jau 19 metų Lietuva Nepriklausoma, bet okupanto žala, žalos šaknys dar giliai Lietuvoje jaugusios. Kur yra mūsų vadai, politikai, mokytojai, dvasininkai ir kiti geri lietuviai? O gal tokių jau nėra, tik tarnai svetimiems interesams?

Pirmadienio rytą 7 valandą beldžiu į mažeikiško duris. Keletą kartų pasibeldus mieguistu balsu atsiliepia jaunikaitis.

– Ko nori, kodėl taip anksti, man reikia išmiegoti.

– Miegok, darbų tau nebeturiu, – sėdau į automobilį.

Važiuodamas namo galvoju, kada mūsų žmonės išmoks vertinti darbą ir dovanas? Pavalgęs gerus pietus jaunuolis net „ačiū“ nepasakė. Girdėjau, kad „zuikiu“ kitur išvyko laimės ieškoti. Linkiu jam gero vėjo.

Algis Virvytis
Boston, MA

APDOVANOTAS VYDŪNO FONDAS

Š. m. spalio 14 d. „Drauge“, „Skautybės kelias“ skyriuje, išspausdintu straipsniu „Lietuvos Tūkstantmečio žvaigždė“ – Vydūno Fondui“ ir garbingu apdovanojimu norėta pasidalinti su platesne lietuvių

visuomene, kuri galbūt „Skautybės kelio“ reguliariai neskaito. Ačiū redakcijai už antrą pagarsinimą.

Ritonė Rudaitienė
Lemont, IL

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefoną numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Vilnius, spalio 18 d. (ELTA) – Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje Vilniuje atidarytas Bažnytinio paveldo muziejus, kuriame saugomas ir eksponuojamas Vilniaus katedros lobynas. Ketverius metus kurto Bažnytinio paveldo muziejaus šerdis – Vilniaus katedros lobyno auksakalystės dirbiniai: monstracijos, relikvijoriai, bažnytinės taurės. Garbingiausioje muziejaus vietoje, priešais centrinį altorių, išdidžiai šviečia didžioji gotikinė Vilniaus katedros monstracija, taip pat šv. Stanislovo relikvijorius, didžiausia Lietuvoje aukso taurė, didikų Sapiegų padovanota vienuolėms bernardinėms. Vertingiausi rodiniai išdėstyti altorinėje bažnyčios dalyje, šalia Sapiegų antkapinių paminklų. Muziejaus atidarymo proga į Šv. Mykolo bažnyčią sugrįžo šoninius altorius kadaise puošę šventųjų arkangelų Mykolo ir Gabrieliaus atvaizdai, daug kitų restauruotų paveikslų. **Eltos nuotr.**

Lietuvių vaikams Lenkijoje mažėja galimybių mokytis lietuvių kalba

Vilnius, spalio 19 d. (BNS) – Lenkijoje gyvenantiems lietuvių vaikams per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo galimybių mokytis lietuvių kalba.

Tokią išvadą padaręs Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (TMID) nepagrįstais pavadino Lenkijos organizacijos priekaištus dėl lenkų mažumos diskriminacijos Lietuvoje.

Anot TMID, palyginti su 1998 m., lietuviškų mokyklų skaičius Lenkijoje sumažėjo beveik perpus. Departamentas komentarus viešai paskelbė atsiliepdamas į Lenkijos nevyriausybines organizacijos „Wspolnota Polska“ („Lietuvių bendrija“)

straipsnį apie lenkų tautinės mažumos Lietuvoje padėtį. Pasak departamento, straipsnyje pateikiama „nemažai neobjektyvių ir netikslų teiginių ir vertinimų“.

Anot TMID, Lenkijoje gyvenanti lietuvių tautinė mažuma, kuri yra kur kas mažiau skaitlinga, susiduria su daug neišspręstų klausimų, apie kuriuos „Wspolnota Polska“ straipsnyje nekalbama.

Departamento teigimu, dėl nepakankamo finansavimo problemų turi Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla, Lenkijos lietuviams trūksta lietuviškų vadovėlių, o Seinų mieste vilkinamas istorinio paveldo įamžinimas, susijęs su lietuviškais faktais.

D. Grybauskaitės prezidentavimo šimtadienis: pastabos ir pasitikėjimas

Atkelta iš 1 psl. turėtų argumentuoti. Ypač dėl to, kad nežino-me jos politinių pažiūrų”, – sakė jis.

Politologas pasigedo ir aiškesnės D. Grybauskaitės nuostatos dėl Baltarusijos prezidento A. Lukašenka apsilankymo Lietuvoje, ir argumentų, kodėl Lietuva pasitraukė iš kovos dėl UNESCO generalinio direktoriaus pareigų.

Verslo vadovų pasitikėjimas D. Grybauskaite didelis, bet gali pasirodyti trapus. 76 proc. didžiausių šalies įmonių vadovų pasitiki prezidentė D. Grybauskaite ir jos vadovavimą pirmaisiais mėnesiais vertina gerai arba labai gerai, rodo bendrovės „Macrocope“ atliktas verslo vadovų požiūrio tyrimas. Tačiau tyrimo rezultatai atskleidė, kad, jei šalies ekonominė padėtis nepradės gerėti, toks teigiamas šalies vadovės vertinimas gali pasirodyti esąs trapus.

Be didelio pasitikėjimo ir teigiamo vadovavimo vertinimo, 87 proc. apklaustųjų taip pat mano, kad D. Grybauskaitė yra įtakingas politinis veikėjas, o jos vykdomą ekonominę politiką geriau nei vidutiniškai įvertino 65 proc. tyrimo dalyvių. Dauguma verslininkų pritaria ir daugeliui pirmųjų svarbiausių D. Grybaus-

kaitės sprendimų.

Tačiau 8 iš 10 apklaustųjų įsitikinę, jog prezidentė turėjo radikaliau keisti Vyriausybės sudėtį arba sudaryti ją iš naujo, o nuostatai dėl Tarptautinio valiutos fondo pritarė tik 27 proc. verslo vadovų. LR Vyriausybės mokestinius sprendimus krizei įveikti neveiksmingais vadina net 65 proc. apklaustųjų. 37 proc. tyrimo dalyvavusių verslininkų nurodė, kad prezidentėi D. Grybauskaitei ir premjero A. Kubiliaus Vyriausybei pavyks išvesti šalį iš krizės.

Paprašyti pateikti ateities prognozes, beveik 80 proc. apklaustųjų nurodė, kad atsigausti nuo krizės Lietuvos verslui prireiks 2 ar daugiau metų. Tačiau tai tiesiogiai priklauso nuo dabartinės įmonės padėties – kuo ji stabilesnė, tuo greitesnio atsigavimo tikisi vadovai.

Kalbant apie įmonių pardavimų padėtį, 13 proc. vadovų nurodė, kad didelio pardavimų mažėjimo neįvyks, 6 proc. pardavimai pradėjo augti, 60 proc. teigia, kad pardavimų mažėjimo tempai sulėtėjo arba sustojo. 18 proc. nurodė, kad pardavimai vis dar sparčiai mažėja.

Tyrimo dalyvavo vadovai iš 321 įmonės, patenkančios į dienraščio „Verslo žinios“ skelbiamą didžiausių

Parlamentarai pasisako prieš mėginimus legalizuoti narkotikus

Vilnius, spalio 19 d. (ELTA) – 34 įvairioms Seimo frakcijoms atstovaujanti parlamentarų grupė griežtai pasisako prieš mėginimus legalizuoti narkotikus ir prieš politiką, skatinančią narkomanijos plitimą.

Tokį rezoliucijos projektą „Dėl narkotikų kontrolės politikos tęstinumo“ parlamentarų grupės vardu įregistravo Seimo pirmininkė Irena Degutienė.

Dokumentą pasirašę politikai remia narkomanijos prevenciją, gydymą, reabilitaciją ir privalomus apribojimus bei draudimus, kaip pagrin-

dinius veiksmingos narkotikų kontrolės politikos principus. Jie ragina prisidėti Lietuvos nevyriausybines organizacijas ir visuomenę, įgyvendinant bendras kovos su narkotikų platinimu priemones.

Rezoliucijos projektą pasirašę Seimo nariai pažymi, kad narkomanija vis labiau plinta, „kenkdama žmonių sveikatai ir trukdydama jų socialinei raidai, taip pat sudarydama sąlygas aktyvėti organizuotam nusikalstamumui ir keldama grėsmę visuomenės saugumui bei gerovei“.

Svarstomas Nepilnamečių apsaugos įstatymas

Vilnius, spalio 19 d. (BNS) – Prezidentės sudarytos darbo grupės specialistai iš Nepilnamečių apsaugos įstatymo pasiūlė išbraukti nuostatą, kuri draudžia vaikams skleisti informaciją, „propaguojančią“ homoseksualius santykius – vietoje jos siūloma numatyti draudimą skatinti mažamečių lytinius santykius.

Seime registruojamose pataisose numatyta išbraukti žmogaus teisių gynėjų kritikuotą nuostatą, kad neigiamą poveikį nepilnamečiams daro tokia informacija, kuria „propaguojami homoseksualūs, biseksualūs ar poligaminiai santykiai“.

Pagal projektą, neigiamą poveikį daranti būtų pripažįstama tokia informacija, kuria „skatinama nepilnamečių seksualinė prievarta ir išnaudojimas, mažamečių lytiniai santykiai“. Pagal Lietuvos įstatymus, mažamečiais laikomi vaikai iki 14 metų.

Specialistai taip pat siūlo tikslinti nuostatą, kad neigiamą poveikį daro informacija, kuria „iškreipiami šeimos santykiai“ ir „paniekinamos

jos vertybės” – pagal naują projektą ją pakeistų norma, pagal kurią būtų neleidžiama informacija, kuria „niekinamos šeimos vertybės“.

Vis dėlto Seimui pateiktame projekte palikta kita kritiškai vertinama nuostata – kad neigiamą poveikį daro informacija, „kai demonstruojami paranormalūs reiškiniai, sudarant šių reiškinų tikrumo įspūdį“.

Kitąmet turinčiame įsigaliojusiame įstatyme numatoma, kad neigiamą poveikį darančią informaciją draudžiama tiesiogiai skleisti nepilnamečiams – jiems siūlyti, perleisti ar kitaip leisti asmeniškai ja naudotis. Pagal įstatymą, tokia informacija gali būti skleidžiama tik tokiu laiku ir tokiose vietose, kad nepilnamečiai negalėtų ja naudotis.

Europos Parlamentas rugsėjį paragino Lietuvos Seimą pakeisti įstatymą, jį kritikavo ir nevyriausybines organizacijas „Amnesty International“ bei „Human Rights Watch“. Įstatymo rėmėjai tvirtina, kad jis gina krikščioniškas vertybes.

Premiją gaus literatūrologas L. Sauka

Vilnius, spalio 19 d. (BNS) – Baltijos Asamblėjos 2009 m. premija mokslo srityje gaus Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto direktorius prof. Leonardas Sauka.

Remiantis Latvijos Seimo pranešimu, premija L. Saukai atiteko už folkloro studiją „Pasaka Eglė žalčių karalienė“. Keliatomiame leidinyje pateikiamos baltų ir kitų šalių šios pasakos siužeto variacijos ir tyrinėjimai.

Baltijos Asamblėjos premijų laureatus Latvijos parlamente Rygoje paskelbė tarptautinė komisija. Literatūros premija atiteks latvių rašytojui Ingai Abelei už romaną „Paisums“ (vert. „Potvynis“), premija meno srityje – estų dailininkui Marko Maetamm.

Premijos bus įteiktos metinės BA sesijos metu Vilniuje lapkričio 26–28 d. Premijos dydis – 5,000 eurų (per 17,000 litų).

SPORTAS

Vilnius, spalio 19 d. (ELTA) – Gente (Belgija) vykstančio Europos dviračių treko čempionato moterų sprinto daugiakovės varžybas užtikrintai laimėjo Lietuvos dviratininkė Simona Krupeckaitė.

26-erių metų lietuvė laimėjo visas keturias rungtis ir pelnė 60 įskaitinių taškų. Antrą vietą užėmusią rusę Olgą Strelcovą lietuvė pralenkė 15 taškų. Trečią vietą užėmė 41 tašką surinkusi kita Rusijos dviratininkė Viktorija Baranova.

Kita lietuvė Gintarė Gaivenytė surinko 24 taškus ir tarp dešimties varžybų dalyvių liko septinta. Mūsų šalies atstovė pranoko Lenkijos, Graikijos ir Airijos dviratininkes. Moterų ištermės daugiakovės varžybose Lietuvos atstovė Svetlana Pauliukaitė liko priešpaskutinė – 16-a.

Simona Krupeckaitė. **Eltos nuotr.**

Pasaulio naujienos

Geriausių rezultatų per rinkimus Estijoje pasiekė centristai

Estijos premjeras Andrus Ansip pareiškė, kad triuškinama opozicinės Centro partijos pergalė Taline yra ženklas kitoms partijoms. **SCANPIX nuotr.**

Vilnius, spalio 19 d. (BNS) – Per Estijoje sekmadienį vykusius vietos savivaldos rinkimus į priekį išsiveržė didžiausia opozicinė centro kairės Centro partija, smarkiai aplenkusi valdančiąją liberalią Reformų partiją.

Sostinės Talino mero Edgar Savisaar vadovaujami centristai gavo 31,5 proc. visų rinkėjų balsų, o jo varžovo premjero Andrus Ansip reformininkai beveik perpus mažiau – 16,7 proc. balsų.

Už valdančiąją konservatorių „Tėvynės“ ir „Res Publica“ sąjungą balsavo 13,9 proc., o už Socialdemokratų partiją, kuri taip pat dalyvauja valdančiojoje koalicijoje, – 7,5 proc. rinkėjų. Agrarinę Liaudies sąjungą parėmė 1,9 proc., o žaliuosius dar mažiau – vos 1,1 proc. rinkėjų.

Estijos premjeras Andrus Ansip, kuris vadovauja valdančiajai liberaliai Reformų partijai, pareiškė, kad triuškinama opozicinės Centro partijos pergalė Estijos sostinėje Taline – tai ženklas kitoms partijoms.

Ministras pirmininkas pridūrė,

jog neįsivaizduoja, kad kuri nors partija norėtų Taline su kairiaisiais centristais, kuriems vadovauja sostinės meras E. Savisaar, sudaryti koaliciją.

Pasak A. Ansip, tokiai partijai koalicijoje tada tektų būti „jaunesniojo brolio“ teisėmis.

Reformų partijos kandidatė į Talino merus Keit Pentus pareiškė, kad nors reformininkai pasiekė geriausių per visus ankstesnius metus rinkimų Taline rezultatus, rinkimų kova buvusi nelygi.

„Prieš mus buvo taip pat ekonomikos krizė ir Bronzinių kareivis“, – išplatintą K. Pentus laišką citavo reformininkų atstovas spaudai.

Pasveikinusi Centro partiją, iškovojusią pergalę rinkimuose, K. Pentus pavadino rinkėjų pasirinkimą įstatymu, su kuriuo reikia sutikti artimiausius ketverius metus. Ji pažymi, kad Reformų partija ketina „labai įtemptai“ stebėti, kaip siekiama užsibrėžtų tikslų ir išleidžiami mokesčių mokėtojų pinigai.

Kosovas ir Makedonija sutarė užmegzti diplomatinis santykius

Vilnius, spalio 19 d. (BNS) – Kosovas ir Makedonija, išsprendę seną ginčą dėl sienos, sutarė užmegzti diplomatinis santykius, pranešė Makedonijos vyriausybė. Skopjėje tai numatanti susitarimą pasirašė Makedonijos užsienio reikalų ministras. Po kelių valandų Prištinoje tą patį padarė Kosovo Respublikos diplomatinis vadovas.

Makedonijos užsienio reikalų ministras Antonij Milošoski sakė, kad abi šalys viliasi užmegzti „tvirtesnius ryšius, grindžiamus abipuse pagarba nacionaliniam suverenitetui, nepriklausomybei ir teritoriniam vientisumui“.

Apie sprendimą užmegzti diplomatinis santykius paskelbta netrukus po to, kai abiejų šalių vyriausybės patvirtino susitarimą dėl pasienio ginčo. Makedonijos žiniasklaida pranešė, kad Skopjė ir Priština nesutarė dėl sienos demarkavimo prie Makedonijos Debeldės ir Tanuševų kaimų.

Dėl sienos tarp šių dviejų buvusios Jugoslavijos teritorijų 2001 m. susitarė Belgradas ir Skopjė, nes

Kosovas tuo metu dar priklausė Serbijai.

Kosovo ministras pirmininkas Hashim Thaci taip pat sakė, kad šis naujas susitarimas leis Kosovo gyventojams, turintiems žemės Makedonijos teritorijoje, lengviau kirsti sieną.

Makedonija Kosovo nepriklausomybę pripažino 2008 m. spalį, praėjus pusmečiui po to, kai etninių albanų valdžia paskelbė apie jo atiskyrimą nuo Serbijos.

Iki šiol Kosovo nepriklausomybę pripažino 62 šalys, tarp jų Jungtinės Valstijos ir dauguma Europos Sąjungos (ES) narių. Tačiau Makedonija atsisakė užmegzti diplomatinis santykius su Kosovu, kol neišspręstas ginčas dėl sienos.

A. Milošoski sakė, kad šiuo dokumentu Priština pripažino konstitucinę Makedonijos Respublikos pavadinimą, kurį ginčija Graikija. Atėnai nuo 1991 m. vykdė aktyvią kampaniją prieš Makedonijos tarpautinį pripažinimą šiuo pavadinimu, nes taip vadinasi vienas iš Graikijos regionų.

EUROPA

BRIUSELIS

Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov mano, kad Rusijos ir Europos Sąjunga turi nustatyti naują datą, kada bus įvestas bevizis įvažiavimo režimas. Atsakydama į tai išorinių ryšių ir Europos kaimynystės politikos komisarė Benita Ferrero-Waldner sakė: „Nemanau, jog mes dabar galime pasakyti, kad mes jau turime kokias nors bevizio režimo įvedimo laiko ribas.“ S. Lavrov priminė, jog šiuo metu galioja Rusijos ir ES susitarimas dėl palengvinto vizų režimo.

***

Europos Sąjunga ketina investuoti pinigus į ekonominę ir socialinę Krymo plėtrą, stiprindama savo padėtį regione, praneša newsru.com. Programos „Bendra Krymo Bendrijų iniciatyva“ įgyvendinimas prasidės po Ukrainos prezidento rinkimų, ir per 2010 m. į autonomiją gali būti investuota iki 12 mln. eurų, rašo „Nezavisimaja gazeta“. Politologai mano, kad tiesioginės finansinės investicijos gali patraukti Krymo gyventojus į ES pusę ir priversti nusisukti nuo Rusijos.

OSLAS

Norvegija atmetė galimybę priimti dalį Guantanamo kalinių, kuriuos Washington pageidauja perkelti į kitas šalis, siekdamas uždaryti šį sulaikymo centrą, Norvegijos užsienio reikalų ministras sakė vienam laikraščiu.

VARŠUVA

Viena Lenkijos organizacija atviru laišku kreipėsi į premjerą Donald Tusk su prašymu panaikinti šalies vokiečių tautinės mažumos statusą ir visas su tuo susijusias jų lengvatas, praneša naujienų agentūra PAP. „Vokietijoje lenkams nėra suteiktas toks statusas, jie neturi rinkimų teisės ir galimybės mokytis gimtąja kalba“, – rašoma Lenkų globos sąjungos laiške. Dokumente pažymima, kad Vokietijoje gyvenančių lenkų „padėtis yra tokia, kokią dar 1940 m. savo dekretu įtvirtino nacistinė Vokietija“.

ROMA

Italijos ministras pirmininkas Silvio Berlusconi susilaukė kritikos už tai, kad jam priklausantis televizijos kanalas slapta nufilmavo teisėją, kuris kyšininkavimo byloje priėmė šiam Italijos politikui nepalankų

sprendimą, praneša BBC. S. Berlusconi priklausantis televizijos kanalas „Canale 5“ parodė vaizdo įrašą, kuriame užfiksuota, kaip teisėjas eina pasivaikšioti, rūko ir lankosi vyrų kirpykloje. Teisininkų sąjunga pranešė apie tai Italijos teisės į privatumą sergėtojams ir paskelbė „protesto padėtį“.

MINSKAS

Europos Sąjunga (ES) neturi daryti poveikio Baltarusijai pasirinkant užsienio politikos tikslus, Minske pareiškė šalies prezidentas Aleksandr Lukašenka. „Jūs turite suvokti, nereikia mūsų versti pasirinkti – ES ar Rytus, Rusiją ir taip toliau“, – sakė jis per skiriamųjų raštų įteikimo užsienio ambasadoriams iškilmes.

KIJEVAS

Ukrainoje pirmadienį oficialiai prasidėjo pirmųjų šalies prezidento rinkimų po „Oranžinės revoliucijos“ kampanija. Rinkėjai viliasi, kad sausio 17 d. įvyksiantys rinkimai užbaigs penkerius metus trunkančias politines rietenas, sustabdžiusias pertvarkas šioje šalyje, kurios ekonomikos būklė yra viena prasčiausių Europoje. Viešosios nuomonės apklausos rodo, kad pagrindiniai kandidatai, kaip ir anksčiau, yra trys – Regionų partijos vadovas Viktor Janukovyč, ministrė pirmininkė Julija Tymošenko ir buvęs parlamento pirmininkas Arsenij Jaceniuk.

RUSIJA

MASKVA

Išteigtas jaunimo judėjimas „Pergalės karta“ kreipėsi į Europos žmogaus teisių teismą, reikalaujamas išreikalauti iš Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Parlamentinės asamblėjos (PA) 27 trln. eurų. Kaip „Interfaks“ naujienų agentūrai teigė organizacijos vadovas, Valstybės dūmos deputatas, Rusijos Federacijos komunistų partijos frakcijos narys Aleksej Kornienko, pareiškimas paduotas dėl ESBO rezoliucijos, kurioje stalinizmas prilygintas nacizmui.

AUSTRALIJA

SYDNEY

16-metė australė savo jachta išplaukė iš Sydney uosto į kelionę, kurios metu sieks tapti jauniausiu žmogumi, kuris vienas pats ir be jokios pagalbos apiplaukė pasaulį. Jessica Watson planas nuplaukti 38,000 km per vienus klatingiausių pasaulio vandenų Australijoje sukėlė audringus ginčus.

ATLANTIC Express Corp.
8801, S. 78th av. Bridgeview, IL, 60455
Tel.: 708-599-9680

Artėjant žiemos šventėms, kompanija Atlantic Express Corp. primena visiems, norintiems nudžiuginti savo artimuosius bei pasveikinti su Šv. Kalėdom, jog siuntinius būtina pristatyti į mūsų surinkimo punktus iki SPALIO 20 d.

Siuntinių surinkimo vietas

Atlantic Express Chicago 2718 W. 78th Street, Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919	„Two Rivers“ (Bravo) 1599 S. Archer Ave., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-8178	„Bataljka Mundelein“ 370 Dundee Road, Mundelein, IL 60060 Tel: 847-588-6680	www.atlanticexpresscorp.com
„Littwell“ 5741 S. Harlem Avenue, Chicago, IL 60637 Tel: 773-788-1362	„Bataljka Wheeling“ 315 E. Dundee Road, Wheeling, IL 60090 Tel: 847-215-1816	„Bataljka Glen Ellyn“ 22 W. 353 Butterfield Road, Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-790-1004	„Kallina“ 174 S. Buffalo Grove Road, IL 60089 Tel: 847-733-1001

Lazdynėliuose dar neseniai vešėjo piktžolės, dabar vaizdas visai kitoks.

Paminėtos K. Donelaičio muziejaus 30-osios metinės

ALGIS VAŠKEVIČIUS
Specialiai „Draugui“
iš Karaliaučiaus krašto

Spalio 11-ąją sukako lygiai 30 metų, kai Karaliaučiaus krašte, Tolminkiemyje (dabar – Čistyje Prūdy), iškilmingai buvo atidarytas lietuvių literatūros klasiko Kristijono Donelaičio (1714–1780) muziejus. Ta proga prieš kelias dienas muziejuje surengtas šios sukakties minėjimas.

Tolminkiemyje K. Donelaitis gyveno ir kunigavo nuo 1743-ųjų iki pat savo mirties 1780 metais. Čia 1756-aisiais vietoj buvusios medinės jis pastatė mūrinę bažnyčią, šalia jos įkūrė Našlių namus, kurių dabar išlikę tik pamatai. Klebonijos pastate parašė šešias pasakėčias ir garsiąją poemą „Metai“.

Bažnyčios kriptoje – K. Donelaičio biustas ir kapas.

Minėjime buvo kalbama, kad K. Donelaitis pirmasis Tolminkiemyje ėmė verstis sodininkyste, augino obelis, vietos vaikus mokė skaityti ir rašyti, o prisirinkęs šalia plytinčiuose laukuose įvairių vaistažolių gydydavo žmones. Be to, jis šlifavo linzes ir iš bažnyčios bokšto, kuris taip pat dabar atstatytas, stebėjo žvaigždes. Poetas dar surasdavo laiko vadovauti ir vietos vaikų chorui, kuris apylinkėse garsėjo kaip geriausias, o laisvalaikio minutę sėsdavo rašyti apie būrų gyvenimo džiaugsmus ir vargus.

1964-aisiais, kai buvo minimos 250-osios poeto gimimo metinės, kilo sumanymas atstatyti bažnyčią Tolminkiemyje. Tuo metu bažnyčia buvo be stogo, tik dalis sienų buvo išlikę. Atstatymo darbai, kurių ėmėsi Kaurno restauratoriai, pradėti 1971 metais, o baigti 1979-aisiais. Tų metų spalio 11 dieną įvyko iškilmingas poeto muziejaus atidarymas.

Dar 1967-aisiais buvo surasti, o vėliau atpažinti K. Donelaičio palikai, kurie 1979-ųjų birželio 14 dieną perlaidoti atstatytos bažnyčios kriptoje. Čia yra ir klasiko biustas, kuriame pagal jo kaukolę archeologas Vytautas Urbanavičius tiksliai atkūrė poeto veido bruožus.

Jubiliejinio renginio svečiai kalbėjo, kad K. Donelaitis jau seniai tapo labai svarbiu ir lietuviams, ir rusams, jo kūryba išversta į daugybę kalbų, tarp jų ir gruzinų, vengrų ar japonų, o muziejuje saugoma apie 200 rodučių, pasakojančių apie K. Donelaičio epochą, jo kūrybos ypatumus. Daug šiltų žodžių ir padėkų buvo skirta ilgametei muziejaus direktorei, vietos gyventojai Liudmilai Silovai, kuri muziejui vadovauja nuo 1978 metų, taip pat vilniečiui architektui Napoleonui Kitkauskui, kuris į jubiliejų neatvyko, bet padarė labai daug, kad muziejus būtų įkurtas ir veiktu.

Lietuvos generalinis konsulas Kaliningrade Vaclavas Stankevičius perdavė užsienio reikalų ministro Vygaudo Ušacko sveikinimus. Ministras šiemet vasarą muziejui atvežė ir padovanojo modernią žoliapjovę, kuri pats plovė žolę, tą patį darbą jis žada atlikti ir ateinančią vasarą, kai vėl atvažiuos į Tolminkiemį. Šįkart V. Stankevičius muziejui padovanojo muzikos centrą, taip pat įteikė padėkos raštus muziejaus vadovei bei Karaliaučiaus istorijos ir meno muziejaus atstovams – K. Donelaičio muziejus yra to muziejaus padalinys.

Lietuvos kultūros ministerijos

LYDI ŠVENTADIENIS XXIX EILINIS SEKMADIENIS

IŠGANYMO DALININKAI

Br. RAMŪNAS MIZGIRIS, OFM

Prie Jėzaus prieina Zebediejaus sūnūs Jokūbas ir Jonas ir kreipiasi: „Mokytojau, mes norime, kad padarytum, ko prašysime.“ Jis atsakė: „O ko norite, kad jums padaryčiau?“ Jie tarė: „Duok mums sėdėti vienam tavo šlovės dešinėje, kitam – kairėje!“ Jėzus atsakė: „Patys nežinote, ko prašote. Ar galite gerti taurę, kurią aš gersiu, ir būti pakrikštyti krikštu, kuriuo aš būsiu krikštijamas?“ Jie sako: „Galime.“ Bet Jėzus jiems pasakė: „Beje, taurę, kurią aš gersiu, jūs gersite, ir krikštų, kuriuo aš būsiu pakrikštytas, jūs irgi būsite pakrikštyti. Tačiau ne mano reikalas duoti vietą savo dešinėje ar kairėje, – tai bus tiems, kuriems paskirta.“ Tai išgirdę, dešimtis supyko ant Jokūbo ir Jono.

Pasišaukęs mokinius, Jėzus prabilo: „Jūs žinote, kad tie, kurie laikomi tautų valdovais, engia jas ir jų didžiūnai rodo joms savo galią. Tarp jūsų yra ne taip! Kas norėtų tapti didžiausias iš jūsų, tebus jūsų tarnas, ir kas panorėtų būti pirmas tarp jūsų, tebus visų vergas. Juk ir Žmogaus Sūnus atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybės atiduoti kaip išpirkos už daugelį“ (Mk 10, 35-45).

Zebediejaus sūnų prašymas pateiktas iš karto po to, kai Jėzus trečią kartą praneša mokiniams apie savo artėjančią kančią, mirtį ir prisikėlimą (žr. Mk 10, 32-34). Vadinasi, Jokūbas ir Jonas suprato ne tik tai, kad Jėzus juos veda kryžiaus keliu, jie taip pat suvokė, kad šis kelias atsiveria į Prisikėlimą. Pabaigoje laukia ne mirtis, bet – gyvenimas: „Bet po trijų dienų jis prisikels“ (Mk 10, 34).

Be to, Jėzus ne tik pažadėjo mokiniams, kurie viską paliko, šimteriopą atlygį (kartu su persekiojimais) jau dabar, bet ir amžinąjį gyvenimą būsiamajame pasaulyje (žr. Mk 10, 30), ir netgi galimybę sėdėti dvylikoje sostų, šalia Žmogaus Sūnaus šlovės sosto, ir teisti dvylika Izraelio giminių (žr. Mt 19, 28).

Jokūbui ir Jonui nėra svarbiausias tikslas gauti garbingiausias vietas Dievo Karalystėje. Sėdėti Jėzaus dešinėje ir kairėje, vadinasi, įsijungti į Kristaus išganymo veiklą. Tad jiems svarbiausia būti kartu su Jėzumi, tapti jo likimo dalininkais: dalyvauti ne tik jo kančioje, bet ir jo garbėje.

Nors galbūt gerai ir nesupranta, ką tai reiškia, jie vis dėlto yra

pasirengę sumokėti reikiamą kainą – gerti tą pačią taurę, kurią turės gerti Jėzus, ir panirti kartu su juo į mirties vandenų gelmes, kurių neišvengia nė vienas žmogus, tam, kad kartu su juo iš ten ir pakiltų (graikiškas žodis „baptizō“ reiškia panardinimą, lietuviškai verčiamas žodžiu „krikštas“).

Jėzus patvirtina, jog Zebediejaus sūnūs gers jo taurę ir priims jo krikštą, tai yra taps kankiniais. Mes žinome Jokūbo kankinystę, įvykusią 44 m. po Kr. ir aprašytą Apaštalų darbuose (12, 2), tačiau nėra patvirtintas nei Naujajame Testamente, nei Bažnyčios tradicijoje apaštalo Jono nukankinimas už tai, kad jis priklausė Kristui.

Ir vis dėlto, Jėzus nesuklydo dėl Jono dalies. Evangelijoje pagal Joną (19, 35) sakoma: „Regėjusis tai paliudijo, ir jo liudijimas teisingas.“ Graikiškas žodis „martyri a“ gali reikšti ir liudijimą, ir kankinystę.

Vadinasi, dalyvavimas Kristaus likime vyksta ne tik praliejant savo kraują dėl jo, bet ir liudijant tiesą apie Kristų. Krikščionio pašaukimas – būti Dievo, kuris dalijasi Jėzaus asmenyje savo gyvenimu su žmonėmis, galestingumo liudytoju. Svarbiausia ne ieškoti kankinystės, bet – ieškoti ištikimybės liudijimui, kurio nešėjais tapome.

Beje, Jėzaus kryžiaus sosto dešinėje ir kairėje mes nematysime nei Jokūbo, nei Jono, bet – du plėšikus: „Kartu su juo nukryžiavo du plėšikus: vieną iš dešinės, kitą iš kairės“ (Mk 15, 27). Abu apaštalai, kaip ir Petras (žr. Jn 13, 36-38), dar nebuvo pasirengę gerti taurę ir priimti Jėzaus krikštą.

Tuo metu jų vietą užima du plėšikai (ir pirmasis po Kristaus neš kryžių ne apaštalas, bet laukuose dirbęs Simonas Kirėnietis: žr. Mk 15, 21), kad primintų visų laikų ir visų tautų mokiniams, kas jie iš tiesų yra: niekas kitas, tik plėšikai, kurie, kol nesupras, jog būtent tokia yra jų tapatybė, negalės atsisėsti Jėzaus dešinėje arba kairėje.

Kai atsisakau bet kokios privilegijos savo teisumo darbais tapti vertu stoti priešais Tėvo veidą ir kai susivokiu, kad esu tarp tų, kurie kryžiuoja Kristų, tik tada aš įsijungiu į jo išganymo veiklą, „savo kūne papildau, ko dar trūksta Kristaus vargams dėl jo Kūno, kuris yra Bažnyčia“ (Kol 1, 24).

Delfi.lt

viceministras Donatas Valančiauskas padovanojo muziejui ir jubiliejinį Lietuvos 1000-mečio medalį. Jis taip pat perdavė ministro Remigijaus Vilkaičio sveikinimus, priminęs, kad ministras gimė visai netoli nuo Tolminkiemio, pasienio miestelyje Kybartuose.

Vietos valdžios atstovai sakė, kad į šį muziejų atveža visus Stalupėnų (Nesterovo) rajono oficialius svečius, o ateityje planuoja parengti programą, kad K. Donelaičio kūryba būtų dar labiau analizuojama, jos mokomasi vietos rusų mokyklose.

Muziejaus vadovė L. Silova, nuširdžiai priėmusi ir pavaišiusi svečius, nesiskundė, tačiau daug kas ži-

no, kad muziejaus padėtis liūdna – Rusija gerokai sumažino jo finansavimą, vietoj buvusių septynių etatų liko tik du, moterims sunku viską prižiūrėti. Be to, labai sumažėjo lankytojų skaičius, nes dėl vizų režimo iš Lietuvos čia jau beveik niekas neatvažiuoja, o dar prieš porą dešimtmečių kasmet apsilankydavo po keliolika tūkstančių žmonių.

Marijampoliečių bendrijos pirmininkas Vytautas Gaulia, daugybę metų į Tolminkiemį vežęs marijampoliečių grupes, sakė, kad dabar čia atvažiuoti nėra paprasta.

„Per tuos metus čia atvežiau apie tūkstantį žmonių, kasmet gegužę dalyvaudavome **Nukelta į 9 psl.**

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 105

Čia vėl pasireiškė „kapitono“ Dūdos išvalgumas, ir man buvo griežtai įsakyta pasukti į vakarus.

Įsakymas yra įsakymas, todėl nedrįsdamas priešintis „patyrusiam jūreiviui“, pasukau laivą į tą „žemę“. Neilgai teko laukti, kol įsitikinome mano įtarumo tos vadinamos „žemės“ atžvilgiu pagrįstumu. Deja, ir vėl ta pati „fata morgana“. Ir vėl teko papildyti variklio baką degalais. Taip besisukinėdami ir besiblaškydami tuščiai sunaudojome beveik visą benzina. Jau artinosi antroji naktis jūroje, o mūsų Gotlandas kažkur čia pat, kažkur netoli mūsų. Ir jūra jau aprimo, ir jau niekas nešauo, ir dangus giedras, bet žemės kaip nėra, taip nėra.

Paklydome?! Anksčiau teko ne kartą paklysti nepažįstamame miške begrybaujant ir suktis vis apie tą pačią vietą. O čia, kaip tyčia, nei medelio, nei krūmelio, vien vanduo ir vanduo aplinkui. Juk čia ne miškas, o jūra, ir negali nustatyti, ar šioje vietoje jau esi buvęs, ar ne.

Buvo jau gegužės 11-tosios vakaras. Paprastai tokiu metų laiku dar būna pakankamai žvarbu, o ypač vakarais, ir dar jūroje. Bet šis vakaras buvo ganėtinai šiltas. Turbūt Visagalis nutarė mums padėti. Iš nuovargio, o, turbūt, ir dėl šilumos aš dažnai užsnūdavau, net pats to nejausdamas. Įgula po tokios įtemptos dienos irgi nutarė pailsėti, bet prieš įsitaisydami miegui sumanė pavakarieniauti. Aš vėl visiems išdalijau tokios pat sudėties maisto davinį ir atsukau antrąją kavos gertuvę, tikėdamasis, kad vėl visi su apetitu suvalgys. Deja, abu vokiečiai ir Arbačiauskas atsakė savo vakarienės (juos jūros liga gerokai prikamavo). Tik prašė gerti kavos. Nugėrę daugiau negu pusę indo talpos, jie sugulė ir apsiklojo lietpalčiais. O Dūdai po šios porcijos pasidarė bloga ir jam teko „grąžinti“ savo davinį pleknėms. Taip, man vėl vienam besėdint prie vairo, atėjo antroji naktis.

Benzino buvo likęs tik vienas bachelis. Tai aš jį supyliau ir išjungiau variklį, nutaręs nakties metu neklaidžioti jūroje, o sulaukti ryto ir plaukti pagal saulės „kompasą“. Vanduo migdančiai teliūškavosi į laivo šonus. Kaip ir visada, aš atsėdęs gale vairavau, laikydamas rankas už nugaros, ant vairo. Taip ir užmigau.

Kiek laiko miegojau, negaliu tikrai pasakyti, tik prabudęs pajutau, kaip visas drebu nuo šalčio ir kalenu dantimis. Likusieji kietai miegojo. Aplinkui – tamsi tylą, tik bangelės pliuskėna į mūsų valtį korpusą. Pažvelgiau į naktinį dangų, į žvaigždes – visur skaidru gražu, iki pat horizonto. Taip bespoksodamas į sietyną staiga pamačiau labai keistą reginį: kai kurios žvaigždės kilo į viršų ir užgesdavo! Aš pradėjau galvoti, kad jau man vaidenasi. Turbūt prasidėjo haliucinacijos, nes krėtė drebulys ir jaučiau, kad turiu aukštą temperatūrą. Vadinasi, tai – tik mano ligos padarinys. Apsiraminau, prasitrynaiu akis ir vėl atidžiai pažvelgiau į tą pusę, kur tik ką „kilo“ žvaigždės. Nieko nesupratau – jos ir vėl kilo ir geso, ir vėl kilo... Kad galutinai įsitikinčiau savo liga, nusprendžiau paklausti kokį nors sveiką žmogų. Įsidrąsinau ir atsargiai prikėliau arčiau

gulintį – vieną iš vokiečių. Mano laimei ir nuostabai, jis pamatė lygiai tą patį! Bet nuo to mums aiškiau nepasidarė: jis irgi niekaip negalėjo suprasti tokio reiškinio. Pradžioje jis abejodamas pasakė, kad tai gali būti krintančių žvaigždžių atspindys jūroje, bet kiek padvejojęs nutarė prikelti savo draugą, kuris, įsivyniojęs milinėn, kietai miegojo. Tas, netikėtai pažadintas, pašoko ir išplėtęs akis žiūrėjo į mus. – Was ist los? (Kas atsitiko?) – nustebęs paklausė.

Draugas tuoj paaiškino, kodėl pabudino, ir parodė tą keistą vaizdą, kuris protarpiais dingdavo ir vėl pasirodydavo. Bet ir tas nieko negalėjo paaiškinti. Mūsų trijų pokalbis greit pažadino ir likusius du įgulos narius. Tai dabar jau visi stebėjome ir stebėjomės, neatitraukdami akių. Taip bežiūrint, vienas iš mūsų (neprisimenu, kuris) suprato – jei vienoje ir beveik toje pačioje vietoje kyla šitie šviesuliai, tai bus ne kas kita, kaip šviečiantys sviediniai, šaudomi iš pabūklų. Ko gero, buvo šaudoma iš priešlėktuvinių pabūklų „Orlikon“. Nejaugi į lėktuvus? Bet juk karas jau buvo pasibaigęs ir pasirašyta kapituliacija?! Visi nutarėme, kad reikia kuo skubiau plaukti ta kryptimi, kurią naktį galėsime laikyti geru keldžiu. Tad įjungęs variklį, paleidau jį visu smarkumu į tą pusę. Dabar jau visi nemiegojo, o buvo paskendę savo mintyse. Kiekvienas tyliai galvojome: kas mūsų laukia, ką vėl pasieksime ar sutiksime. Sunaudojome visas degalų atsargas, o ir maisto bei kavos beveik neliko. Nesinorėjo mirti iš bado ir išsekimo, kaip tie du vargšai prancūzai, taip ir nepasiekus išsvajotos salos. O gal mus audra ir srovės nunešė į šalį, ir mes, apėję Gotlandą, artinomės prie Švedijos žemės? Bet iš kur tie „Orlikonai“? Gal tai neutraliosios Švedijos priešlėktuvinė gynyba kovoja prieš bolševikų įsiveržimą? Klausimų buvo labai daug, bet niekas negalėjo duoti aiškų ir įtikinančio atsakymo. Pasiekti krantą tapo gyvybiškai būtina.

Pradėjo brėkšti. Virš vandens pakilo nedidelis rūkas. Saulei patekant, ta miglė greitai išsisklaidė, ir mes toluoje, horizonte, pamatėme mažus juodus taškučius, kurie, artėjant dideliu greičiu, vis kito. Jau pradėjome suprasti ir matyti kažkokio miesto kontūrus. Tie „taškučiai“ pavirto fabrikų kaminiais. Visą tą laiką be perstojo šaudė, atrodė, kad frontas kažkur čia pat. Ugnis buvo pragariška, bet danguje nesimatė nė vieno lėktuvo. Kas čia darosi?

Taip priartėjome prie kažkokio (iš pažiūros lyg tai skandinaviško) uosto. Likus kokiems 25 kilometrams iki kranto, baigėsi kuras, ir variklis čiaudėdamas sustojo. Visi pasitarė nutarėme, kad variklį, tuščius benzino ir tepalo bakus bei savo asmens ginklus – pistoletus, turime išmesti į jūrą. Tą tuoj pat ir padarėme. Dabar jau visi buvome pasiruošę pasiduoti Švedijos Karalystės globon. Valtiję pasidarė erdviau, ir ji šiek tiek palengvėjo, todėl kibome į irklus. Irklavome su džiugiu įkarščiu, nusimetę mundurus, vienmarškiniai. Keturi irklavo, o penktas ilsėjosi.

Lyg ir jėgų daugiau atsirado, kai pasiilgtas krantas jau matosi.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

SKELBIMŲ SKYRIAUS

TEL. 773-585-9500

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRŪNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRŪNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD

ir partneriai

Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnostikos ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ

7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463

Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių
bei kitų skausmų gydymas

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER

Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

Paminėtos K. Donelaičio muziejaus 30-osios metinės

Atkelta iš 8 psl. čia rengiamose talkose, tačiau dabar sienos mus atskyrė, jau penkerius metus pas jus nebuvau, nes atvažiuoti sudėtinga, reikia vizų, draudimų, per sieną važiuojant jautiesi ištis nejaukiai. Politikai turėtų padaryti viską, kad padėtis pagerėtų”, – sakė marijampolietis, kurio kalba sulaukė nemažai plojimų.

Žadama, kad padėtis turėtų pagerėti jau greitai – pasienio gyventojams, gyvenantiems iki 50 kilometrų atstumu nuo sienos, bus įvestas bevizis režimas. Apie tai kalbama jau seniai, tokie susitarimai su Baltarusija jau parengti, baigiami rengti ir su Rusijos Federacija. Muziejui reikia ir didesnio Lietuvos valdžios dėmesio

– būtina įkurti kokią nors įstaigą, norint atlikti daugiau darbų, nes dabar svetimoje šalyje šeiminkauti sunku. Planuojama, kad bus atstatyti ir Našlių namai, jau parengtas jų techninis projektas.

Ruošiantis sukakčiai, sutvarkyta ir K. Donelaičio gimtines netoliese esančiame Lazdynėlių kaime vieta – nupjautos dar neseniai čia kerėjusios žmogaus ūgio varnalėšos, surinktos šiukšlės. Sutvarkyti K. Donelaičio gimtines aplinką imtasi po to, kai Lietuvoje viešėjusio Kaliningrado srities gubernatoriaus Georgij Boos Lietuvos žurnalistai klausė apie liūdną padėtį Lazdynėliuose, o šis žadėjo pasidomėti.

V. Stankevičius įteikė L. Silovai muzikinį centrą.

A. Vaškevičiaus nuotr.

1938 m. „National Geographic“ straipsnyje apie kelionę per Baltijos šalis aprašyta ir Lietuva. Lietuviškajame žurnalo variante perspausdintas šis straipsnis, kartu su to meto Lietuvos fotografijomis.

Pasirodė „National Geographic Lietuva“

EDVARDAS ŠULAITIS

Dar vienas tarptautinis žurnalas lietuviškai

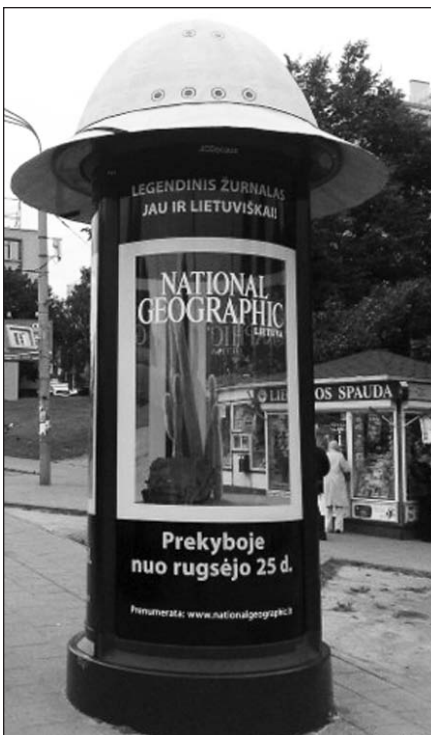
Nepaisant ekonominės krizės, Lietuvoje vis pasirodo visame pasaulyje žinomų ir įvairiomis kalbomis leidžiamų stambių žurnalų lietuviškai.

Lietuvoje vienas populiariausių ir pigiausių yra amerikiečių „People“ variantas – lietuvių kalba leidžiamas žurnalas „Žmonės“.

Praėjusių metų pabaigoje buvo pradėtas leisti erotinio pobūdžio leidinys „Playboy“, kuriam vertimo turbūt nereikia.

Visai neseniai, spalio pradžioje, Lietuvoje pasirodė kitas gerai žinomas žurnalas – „National Geographic Lietuva“ lietuvių kalba. Per 121 metų leidybos istoriją šis leidinys tapo žinomas savo išsamiais rašiniais apie įvairius kultūros, mokslo, gamtos bei technologijos dalykus. Anglų kalba „National Geographic“ („NG“) yra leidžiamas jau nuo 1888-ųjų. Dabar šis mėnesinis žurnalas jau pasirodo ispanų, italų, japonų, hebrajų, graikų, prancūzų, vokiečių, lenkų ir kitomis (iš viso 32) kalbomis. Jis garsėja išskirtinėmis fotografijomis, reportažais ir žemėlapiais. Šio žurnalo leidyba Lietuvoje užsiims didžiausia literatūros, skirtos suaugusiems, vaikams, paaugliams, leidykla „Alma litera“.

Kaip teigia žurnalo vyriausiasis

„National Geographic“ lietuviškąjį spalio mėnesio numerį jau galima įsigyti.

redaktorius Chris Johns, kiekviename šio mėnesinio leidinio sąsiuvinyje skaitytojai ras naujos ir įdomios informacijos, kuri skelbiama Washington, JAV rengiamame žurnale, kuris bus papildytas specialiai lietuviškajam „NG“ leidimui parinktomis temomis.

Reikia pažymėti, jog dabartiniu metu visomis kalbomis leidžiamas „NG“ tiražas yra didžiulis – siekia net 8 milijonus egzempliorių

Pirmojo lietuviškojo „National Geographic“ numerio tema – aukščiausiai pasaulyje medžiai.

Brangiausias žurnalas Lietuvoje

„National Geographic Lietuva“ žurnalas yra pats brangiausias Lietuvoje: vieno egzemplioriaus kaina – 12,90 Lt (metinė prenumerata – 124,90 Lt). Jį bus galima įsigyti spaudos kioskuose, degalinėse, knygynuose, prekybos centruose. Užsiprenumeruoti bus galima šiuo adresu: nationalgeographic.lt.

„Esu įsitikinęs, kad šio leidinio pasirodymas artėjant nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmėčiui įprasmins visų mūsų kovos už laisvę siekius ir taps aiškiu ženklu, primenančiu ir liudijančiu, kad tikrasis kelias į laisvę niekuomet nesibaigia. Atkūrę nepriklausomą valstybę, kasdien privalome plėsti savo akiratį, pažinti nesuskaičiuojamus pasaulio gamtos ir istorijos, kultūros ir meno turtus, kurti atvirą ir laisvą visuomenę“, – taip sako pirmame lietuviškame „NG“ numeryje prezidentas Valdas Adamkus.

Naujausiomis žiniomis, per pirmąsias dvi savaites po „National Geographic Lietuva“ žurnalo pasirodymo jį įsigijo 9 tūkstančiai skaitytojų, nepaisant to, kad jo kaina, kaip minėjome, yra gana nemaža. Atrodo, kad Lietuvoje dar yra pasiturinčių žmonių, kurie domisi rimta literatūra. O vienas iš tokios literatūros pavyzdžių kaip tik yra šis geografiją populiarinantis tarptautinis žurnalas, kuris, atrodo, ras nišą tarp Lietuvos skaitytojų.

Papildytas Algirdo J. Greimo archyvas Vilniaus universitete

EDVARDAS ŠULAITIS

Algirdas Julius Greimas (1917–1992) buvo vienas žymiausių Lietuvos mokslininkų – kalbininkas, semiotikas, mitologijos tyrinėtojas, eseistas. Jis Marijampolėje baigė gimnaziją, Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavo teisę, Grenoblio universitete Prancūzijoje – lingvistiką.

Antrojo pasaulinio karo metu gyveno Lietuvoje, vėliau išvyko dirbti į Prancūziją. Mirė 1992 m. Paryžiuje.

Jis dėstė Aleksandrijos, Ankaros, Stambulo, Poitiers universitetuose. Nuo 1965 m. Paryžiuje vadovavo semiolingvistinių tyrimų seminarui, kurio pagrindu susiformavo Paryžiaus semiotikos mokykla. 1971 ir 1979 m. skaitė paskaitas Vilniaus universitete. Daugumą kalbinių ir semiotinių darbų parašė prancūziškai, o mitologijos studijas ir eseistiką – lietuviškai. Vilniaus universitete veikia A. J. Greimo semiotinių studijų centras.

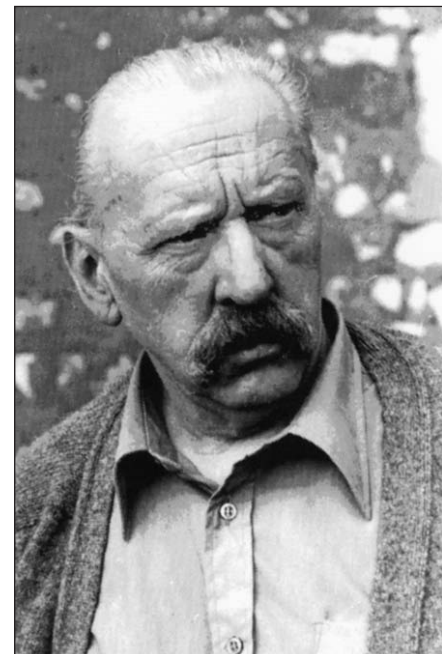
Vilniaus universiteto laikraštyje „Universitetas Vilnensis“ 2009 m. rugsėjo mėnesio numeryje paskelbtas įdomus rašinys: „J. Greimo archyvas papildytas asmeninio susirašinėjimo laiškais“. Štai ištraukos iš to straipsnio: „Vilniaus universiteto bibliotekoje saugomas žymaus lietuvių semiotiko ir mitologijos tyrinėtojo Algirdo Juliaus Greimo archyvas papildytas naujais dokumentais. Skulptorė ir keramikė Aleksandra Kašubienė, gyvenanti Naujojoje Meksikoje, perdavė A. J. Greimo ir A. Kašubienės 1988–1992 m. susirašinėjimą.“

A. Kašubienė su J. Greimu, mokytojujančiu Šiaulių mergaičių gimnazijoje, susipažino 1941 m., kai jam buvo 24-eri, o jai – 18 metų. 1944 m. frontui artėjant draugai pasuko skirtingais keliais – A. J. Greimas emigravo į Prancūziją, o A. Kašubienė li-

ko Kaune. Bendravimą juodu atnaujino 1988-aisiais, jis tęsėsi iki žymiojo semiotiko mirties.

Laiškai rašyti lietuvių kalba, ranka, ant įvairių dydžių ir spalvų popieriaus lapų ir lapelių. 2008 m. „Baltų lankų“ leidykla išleido knygą „Algirdo Juliaus Greimo ir Aleksandros Kašubienės laišakai 1988–1992“, kurioje sudėti VU bibliotekai perduoti originalūs laišakai.

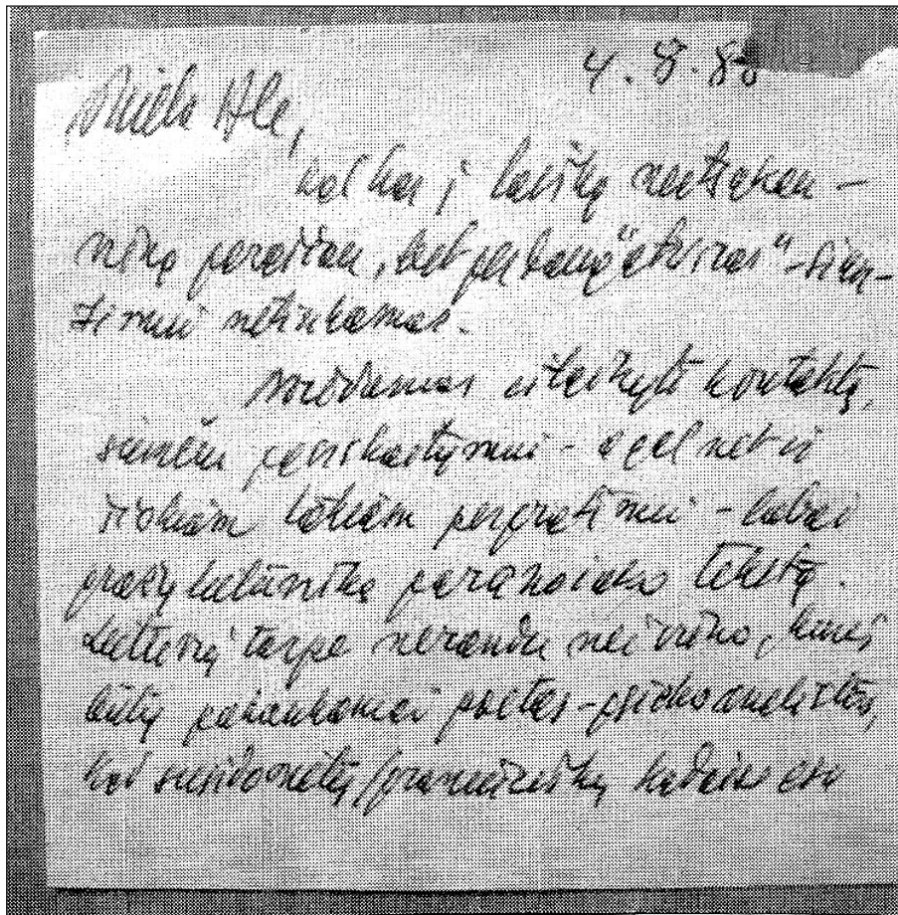
VU bibliotekoje saugoma A. J. Greimo archyvo „lietuviškoji dalis“,

Algirdas Julius Greimas

kurią 1992 m. perdavė jo žmona Teresa Kean. A. Kašubienės dovanoti laišakai papildys A. J. Greimo archyvą. Tai ne pirmasis archyvo papildymas. Praėjusiais metais poetė Ramutė Skučaitė perdavė VU bibliotekai 1978, 1988–1991 m. A. J. Greimo laiškus prof. Vytautui Abraičiui.”

Reikia manyti, jog ateityje šis A. J. Greimo archyvas Vilniaus universitete pasipildys vis naujais eksponatais.

Vieno iš naujausių A. J. Greimo rankraščių Vilniaus universiteto bibliotekoje faksimilė.

Julie K. Vaitkus, gyvenanti **Seven Hills, OH**, pratęsė „Draugo“ metinę prenumeratą ir paaukojo 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

AIRIJA

Airijos lietuvių sąskrydyje „Istorinių žinučių“ organizatorės Sigita Liuzaitė (k.) ir Gitana Platakytė-Grigienė (d.) drauge su Airijos lietuviais.

Lietuva – didesnė negu pažymėta žemėlapyje

SVAJONĖ BLAŽIŪNAITĖ

Ne vienam lietuviui, gyvenančiam toli nuo gimtinės, filmuose išvydus vaizdus apie Lietuvą, per nugarą perbėga šiurpuliukai. Perbėga ir tiems, kurie gyvena čia, Lietuvoje. Žmonėms svarbu tai, kas yra susiję su jais pačiais, jiems svarbios jų šaknys. Lietuva juk jų ir visų mūsų namai!

Prieš kelerius metus gimęs videoprojektas „Lietuva savaip. Istorinės žinutės“ jungia neprofesionalius jaunos bei suaugusius filmų kūrėjus, suteikia galimybę vaizdų pagalba bendrauti vieniems su kitais. Videoprojekto sumanytoja Gitana Platakytė-Grigienė prieš keletą metų pažadėjo, jog neapsiribos vien Lietuva, kelias ir rodys filmukus visiems lietuviams apie ją ir už jos ribų. Pažadas

pamažu pildosi. Istorinių žinučių filmukai pradėjo kelionę po pasaulį.

Pirmoji kelionė svetur – į Airiją. Padedant Airijos Lietuvių Bendruomenės administracijos direktoriui Arūnui Teišerskiui, buvo surengtas susitikimas su Dublino „4 vėjų“ lituanistinės mokyklos auklėtiniais ir pedagogais. Jaunimas, žiūrėdamas bendraamžių, gyvenančių Lietuvoje, filmukus, trumpam nusikėlė į savo gimtąją šalį. „4 vėjų“ mokyklos moksleivė pasakojo, jog yra pasiilgusi Lietuvos, pasiilgusi Vilniaus, kuriame gyveno. Žiūrėdama filmuką „Po pasakų miestą“, mergina taip Vilnių ir pavadino. Iškilė ir savi vaizdiniai. Prisiminė, kai Dubline lyja, ji žiūri pro langą į sulytus medžius (kai kurie ir ten rudenį meta lapus) ir įsivaizduoja, jog yra savoj Lietuvoj. Gal apie tai ir bus jos filmukas? – pastebėjo

LITHUANIAN MERCY LIFT

Nuoširdžiai dėkoja už aukas, kurios skiriamos padėti Lietuvos sergantiems ir toliau tęsti pradėtus medicininius projektus.

- \$700** – a. a. Kenneth J. Dennis, IL, palikimas.
- \$390** – a. a. Amalia Jagutis, FL, palikimas.
- \$100** – kun. M. Čyvas, FL; K. T. Čeputis, IL; V. ir A. Karalius, FL; S. Vashkys, FL; H. ir P. Kologe, TX; G. P. Gogas, FL; Lithuanian Craftsman Club, IL; M. ir L. Mursko, CT.
- \$50** – I. A. Raulinaitis, CA; D. M. Dzikas, CT; V. Kernagis, OR; M. ir E. Laniauskas, OH; V. ir W. Svazas, WA, R. Bigelis, NY; M. Mikonis, OH.
- \$25** – E. G. Sakas-Sluder, CO; J. ir D. Marcinka, FL; E. ir S. Mitchell, HI; Z. Bauzys.
- \$20** – F. L. Sutherland, HI; Sisters of Mercy of the Americas, MA.
- \$15** – L. Tervanis, IL; C. Hanretty Vocational Services, CA.
- \$10** – M. T. Stasiūnas, MA; M. Sapovich, CA; Anonymous.

Prisiminti:

- a. a. Stasio Žilevičiaus** atminimą pagerbti Jonas ir Ona Vaicekonis, MD aukoko **\$100**;
- a. a. Marijos Strungienės** atminimą pagerbti aukoko Joanne Stoskus, IL – **\$25** ir L. ir A. Jurkūnas, FL – **\$50**;
- a. a. Algimanto Daugirdo** atminimą pagerbti aukoko Genovaitė Karsokas, OH – **\$20** ir Litigation Management Inc., OH **\$100**;
- a. a. Arnelle Lelia Waitekunas Tumminello** atminimą pagerbdami M. E. Kasper, MD aukoko **\$100**.

Jūsų nuoširdžios aukos yra labai vertinamos!

Lithuanian Mercy Lift, P. O. Box 88, Palos Heights, IL 60463.
Fed. Tax ID #36-3810893.

lithuanianmercy lift@yahoo.com
www.lithuanianmercy lift.org

A † A JUZEFAI A. ŠIMAITIS

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jos dukrą IRENĄ BLINS-TRUBIENĘ ir visus velionės artimuosius.

Apolonija Steponavičienė

Ilgamečiam nariui

A † A VYTAUTUI KASNIŪNUI

užbaigus šią žemišką kelionę, jo žmonai IEVAI KASNIŪNIENEI, sūnams VYTAUTUI ir MARIUI, jų šeimoms, reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą.

Beverly Shores Amerikos Lietuvių klubo valdyba ir nariai

projekto „Lietuva savaip. Istorinės žinutės“ organizatoriai, kviečiantys Airijoje gyvenančių jaunimą kurti filmukus apie Lietuvą ir lietuviybę.

Geriausi videoprojekto „Lietuva savaip. Istorinės žinutės“ sukurti filmai buvo pristatyti ir Airijos lietuviams bei airiams spalio 10-11 dienomis Ballinrobe vykusiame pirmajame Airijos lietuvių sąskrydyje. Renginyje dalyvavęs LR įgaliotasis ambasadorius Airijoje Vidmantas Purlys su žmona Dita Purliene sakė, jog lietuviams, gyvenantiems svetur, reikalingi filmai apie Lietuvą, ypač jaunimui atkeliaavusiam į Airiją. Daroma išvada – videoprojektas yra svarbus visiems, esantiems toli nuo gimtosios šalies. Pedagogai, dirbantys įvairiose Airijoje įkurtose lituanistinėse mokyklose, pastebėjo tą patį. Viena jų Airijos Mullingar lituanistinės mokyklos „Bičiuliai“, direktorė Jurgita Stučkaitė teigia: „Kūrybos procese vaikas, paauglys ir suaugęs žmogus išsako savo mintis. Poreikis kalbėti ir būti išgirstam yra aktualus visuose gyvenimo tarpsniuose. Mes žinome, kad paauglystė – vienas iš sudėtingesnių žmogaus gyvenimo tarpsnių, ir dažnai paaugliai neranda bendros kalbos su aplinkiniais. Šiuolaikiniai paaugliai yra 'apsiginklavę' šiuolaikinėmis naujausiomis technologijomis ir tik reikia duoti peno mintims bei bendradarbiauti kartu. Taigi, šis projektas ir suteikia progą kalbėti meno kalba ir tuo pačiu panagrinti labai svarbią temą – lietuviškumą, lietuviškumą užsienyje, tapatybės ieškojimas, tradicijų išsaugojimas ir t.t. Šis projektas yra svarbus dar ir tuo, kad

kūrybiniai darbai kaip tiltas gali sujungti jaunimą, gyvenantį Lietuvoje ir užsienyje.“

Vizualus pateikimas labiausiai įsimena, taip mano pedagogė Jūratė Mikolaitytė: „Jaunimui, gyvenančiam Airijoje, tai labai aktualu, nes istorijos mokosi patys to net nenumanydami, nereikia skaityti ir nagrinėti ilgų tekstų, kas šių dienų jaunimui ypač nepatinka. Filmukai trumpi ir nusakantys esmę. Man, kaip mokytojai, ypač aktualu, nes medžiaga vaizdinga ir mums, gyvenantiems Airijoje, labai trūksta mokomosios medžiagos.“

Dublino „4 vėjų“ mokyklos pedagogė Inga Sorakienė pabrėžia, kad Lietuvos jaunimas gyvenantis Airijoje, yra smalsus ir aktyvus, todėl mano, kad turėtų atsirasti tokių, kurie sukurs savo filmą šiam projektui.

Projekto organizatoriai tikisi, kad jaunųjų kūrėjų filmukai įkvėps ne vieną Airijoje gyvenančių lietuvių. Galbūt jie mato Lietuvą savaip, todėl norės ją perteikti ir parodyti visai kitokią, negu ją įsivaizduoja dauguma.

Po viešnagės Airijoje videoprojekto „Lietuva savaip. Istorinės žinutės“ filmukai toliau tęs kelionę. Lankysis įvairiuose Lietuvos miestuose bei miesteliuose. Kelionę vainikuos metų gale suorganizuotas baigiamasis renginys Vilniuje. Jame geriausių filmukų autoriai bus apdovanoti prizais. Šis projektas sujungs visus žmones, visus tuos, kurie neabejingi Lietuvai, jos praeičiai ir ateičiai.

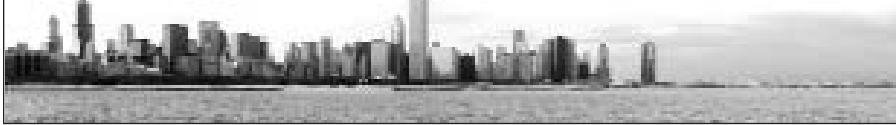
Daugiau informacijos apie video projektą www.istorineszinutes.lt

Airijos bendruomenės administracijos direktorius A. Teišerskis labai pagelbėjo rengiant „Istorinių žinučių“ pristatymus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆ **Spalio 21 d., trečiadienį, 2 v. p. p.**, PLC skaitykloje rengiama popietė su svečiais, JAV LB reikalų vedėju Lietuvoje Leonu Narbučiu. Po pokalbio su svečiais bus žiūrimas „Tūkstantmečio odisejos“ įrašas. Popietę rengia ir maloniai kviečia apsilankyti LB Lemonto Socialinių reikalų skyrius.

◆ **Spalio 22 d., ketvirtadienį, 1 val. p. p.** „Seklyčioje“ įvyks pensininkų draugijos susirinkimas. Valdyba kviečia visus narius dalyvauti. Telefonas pasiteirauti: 773-434-3713.

◆ **Lietuvos vardo tūkstantmečio** proga Lietuvos Respublikos ambasada JAV maloniai kviečia visus į parodos „Lietuva: kultūra ir istorija“ atidarymą. Renginys vyks penktadienį, spalio 23 d., 6 val. v. Lietuvos Respublikos ambasadoje (2622 16th St., NW, Washington, DC 20009). Po oficialaus atidarymo vyks lietuviškos vaišės ir trumpas muzikinis pasirodymas. Norintys dalyvauti iki spalio 22 d. prašomi registruotis: leonas.garbauskas@ltembassyus.org.

◆ **Spalio 24 dieną 12 val. p. p. arkivyskupas S. Tamkevičius, SJ** aukos iškilmingas šv. Mišias Mundelein seminarijos Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo koplyčioje, 1000 East Maple Ave., Mundelein IL 60060. Po šv. Mišių seminarijos konferencijų salėje – agapė (vaišės), kur susitiksime su arkivyskupu, pabendrausite tarpusavyje, pasidžiaugsite šokių kolektyvų „Laumės“ ir „DanceDuo“ programėle. Bilietus (10 dol. asmeniui) galima įsigyti šeštadieniais Gedimino lituanistinėje mokykloje. Kreiptis į tėvų komitetą pirmininkę Beatą Ivanauskienę (tel. 847-668-1731) arba mokyklos direktorę Violetą Rutkauskienę (tel. 847-244-4943). Registraciją atliks ir JAV Waukegan Lake County LB valdybos narės Dalia Skripkauskienė (tel. 847-855-5606) ir Rūta Martusevičienė (tel. 847-949-1317).

◆ **Spalio 24 d. (šeštadienį) 6:30 val. v.** Lietuvių dailės muziejuje, PLC, visus kviečiame į susitikimą su Kaino arkivyskupu metropolitu Sigitu Tamkevičiumi, SJ ir Vilniaus universiteto docente, bažnyčios istorijos daktare Irena Vaišvilaite. Meninę programą atliks Kęstutis Daugirdas. Dėl išsamesnės informacijos skambinkite tel.: 708-691-9674.

Brighton Park parapijos choras, vadovaujamas Algimanto Barniško, sveikina „Draugą“ jo garbingo šimtmečio gyvavimo proga!

JAV LB Lemonto apylinkė ir Vydūno fondas spalio 11 d. Lietuvių dailės muziejuje, PLC surengė dr. Tomo Remeikio knygos „Lietuvos Respublikos užsienio politika. Dokumentai 1939–1940“ sutiktuves. Nuotraukoje iš k.: dr. Vytautas Černius ir dr. Tomas Remeikis.

◆ **Lapkričio 6 d. 7:30 val. v. Čiurlionio galerijoje** Jaunimo centre atidaroma Audriaus Plioplio ir Aušrinės Plioplys paroda „MindScapes“. Atidaryme dalyvaus autorius.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆ **Spalio 25 d., 4 val. p. p. Church of the Cross** bažnyčioje (13500 Freshman Lane, Fort Myers, FL 33912) bus aukojamos lietuviškos šv. Mišios. Mišias atnašaus kunigas B. Telaišis ir Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos provincijolas brolis kunigas Astijus Kungys. Mišių metu vyks trejos krikštynos. Po jų – rengiamos vaišės, kurioms visus kviečia Voldemaras ir Jolanta Gedvilai. Vaišės bus surengtos 18869 Danforth Lakes Blvd., Fort Myers, FL 33912. Visus maloniai kviečia atvykti JAV LB Floridos Pietvakarių apylinkė.

◆ **Union Pier Lietuvių draugija** maloniai kviečia į metinį „Kaukių balių“ („Oktoberfest“). Spalio 31 d. nuo 7 val. v. iki 11:30 val. v. (Michigan laiku) smagiai praleisite laiką gražioje „Gintaro“ vasarvietėje, 15860 Lake Shore Rd., Union Pier, MI. Gros „Smaka's MusiConnection“. Vaišinsime kopūstais, dešromis ir skanumynais, veiks baras. Bilietai – 15 dol., užsakant iš anksto, 20 dol. prie įėjimo. Čekius siųsti: Union Pier Lithuanian Association, PO 605, Union Pier, MI 49129. Daugiau informacijos suteiks Lydija Vaitkienė tel.: 269-612-7162.

◆ **Lapkričio 8 d., sekmadienį,** kviečiame visus į Vilniaus universiteto merginų choro „Virgo“ koncertą. Koncertas vyks Šv. Mergelės Marijos Apreiškimo bažnyčioje (Annunciation), 259 North 5th St. (North 5 ir Havemeyer Ave. prie Metropolitan Ave.), New York, NY. Koncerto pradžia – 1:30 val. p. p. Įėjimo auka – 15 dol. Koncertą ruošia Brooklyn-Queens ir Manhattan Lietuvių Bendruomenės.

**PIRKSIU:
Jono Rimšos, Vizgirdos,
Domšaičio, Žoromskio,
Puzino, Valeškos,
Kiaulėno ir Veščiuono
tapybos darbus.
Tel. 708-349-0348.**

Sveikiname „Draugo“ 100-mečio pokylio loterijos laimėtojus!

Piniginius prizus laimėjo:

100 dol. – **Arvydas Tamulis**, Chicago, IL
150 dol. – **Victor Lapatinskas**, Seattle, WA
200 dol. – **Bronius Krabulis**, Walpole, MA
250 dol. – **Margaux Greb**, Piedmont, CA
300 dol. – **Romualdas Kriaučiūnas**, Lansing, MI
500 dol. – **Danutė Grajauskienė**, Glastonbury, CT

„Draugo“ šeštadienio laidos prenumeratą metams laimėjo:

Vytautas Markežicius, Merrillville, IN
Adomas Daugirdas, Burr Ridge, IL
Theresa R. Mazeika, Devon, PA
A. Lipskis, Wood Dale, IL
Thomas Holan, Chicago, IL

Jeigu jau skaitote „Draugą“, padovanokite šias prenumeratas artimiesiems ar draugams.

Du bilietus Naujųjų metų sutikimui Willowbrook Ballroom ir Mario Trukosi dovaną laimėjo **Edis Mickus**, Laguna Beach, CA.

Nuoširdžiai sveikiname laimėtojus! Džiaugiamės, kad „Draugo“ šimtmetį šventėte kartu.

Cook County izdininkė **Maria Pappas** Lietuvos vardo tūkstantmečio jubilėjaus proga įteikė sveikinimo laišką Reginei Gailiešiuėi, Balzeko lietuvių kultūros muziejaus plėtros programų direktorei. „Kvedlinburgo analuose aprašyta tragiška Šv. Brunono mirtis ir pirmą kartą paminėtas Lietuvos vardas. Nuo tų laikų iki pat šių dienų lietuviai kovojo dėl to, kad būtų lietuviai, dažnai priešindamiesi priespaudai. Sveikinu lietuvius su šia laiminga švente“, – teigė izdininkė. Nuotraukoje iš k.: Regina Gailiešiuė ir Cook County izdininkė **Maria Pappas**.

Švietimo premija 2009!

JAV LB Švietimo taryba ruošiasi skirti „Švietimo premiją“ švietėjui, kuris ilgus metus dirbo švietimo darbą JAV lituanistinėse mokyklose. Kviečiame lietuvių visuomenę siūlyti kandidatus iš šiuo metu JAV gyvenančių lituanistinių mokyklų mokytojų, pasižymėjusių lietuviško švietimo srityje, leidžiant ir redaguojant vadovėlius bei knygas, tobulinant programas, gaires, ilgus metus dirbusių ar tebedirbančių mokytojo-vedėjo darbą lituanistinėse mokyklose.

Pasiūlymus siųsti iki **š. m. gruodžio 31 d.** paštu: Lithuanian Educational Council, 170 Query St., New Bedford, MA, 02745 arba el. paštu: donavikas95@hotmail.com, pažymint, kad siūlomas kandidatas švietimo premijai.

Vertinimo komisiją sudaro JAV LB Švietimo taryba, kurios pirmininkė yra Daiva Navickienė.

Švietimo premija 2008 m. buvo įteikta Reginei Kučienei. Premiją anksčiau yra gavę: Danutė Bindokienė, Bronius Krokys, Vida Bučmienė, Jonas Kavaliūnas, Julius Šarka, Stasė Petersonienė ir Elena Ruzgienė. Švietimo premijos mecenatas šiais metais yra JAV LB Švietimo taryba.

JAV Švietimo tarybos info

Autobusai nuveš į šv. Mišias katedroje

Į Čikagos katedrą, kur spalio 25 d., sekmadienį, 3 val.p.p. vyks Lietuvos vardo paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose tūkstantmečio šv. Mišios, nuo lietuvių parapijų/centrų **organizuojama išvyka autobusais**. Bilieto kaina asmeniui – 10 dol. Norinčius važiuoti prašome iš anksto užsirašyti.

Išvyksta nuo **Seserų Kazimieriečių Motiniško namo** (Marquette Park), 2601 W. Marquette Rd., Chicago – registracija Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos raštinėje tel.: 773-776-4600 arba JAV LB Socialinių reikalų taryboje tel.: 773-476-2655 („Seklyčia“).

Išvyksta nuo **Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios** (Brighton Park), 2745 W. 44th St., Chicago – registracija tel.: 773-254-7553 (Evelina Oželienė) arba tel. 773-847-5895 (Vytautas Stanevičius).

Išvyksta nuo **Šv. Antano bažnyčios** (Cicero), 1510 S. 49th Ct, Cicero – registracija tel.: 708-863-9849 (Mindaugas Baukus).

Išvyksta nuo **Pasaulio lietuvių centro** (Lemont), 14911 W. 127th St., Lemont – registracija JAV LB Lemonto soc. reikalų skyriuje tel.: 630-334-2906 (Pranas Jurkus) arba Pal. J. Matulaičio misijos raštinėje tel.: 630-257-5613.

Evangelijos paskelbimo ir Lietuvos vardo tūkstantmečio šventės Čikagoje komiteto info